

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelka in
dneva po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravljalstva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovalni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kjer se srečavajo tri rase...

Pod tem naslovom je publiciral gospod Hamilton Fish Armstrong v ameriški reviji »The North American Review« zelo zanimivo in simpatično študijo o političnem položaju Slovencev v srednji Evropi.

Dasi so bili Slovenci nazivani že kot eden najnepotrebnejših narodov v Evropi, prisili njih geografska lega Evrope, da upoštevajo njihove želje. V kratkih in markantnih črtah ter spretno in inteligentno slika pisec politično zgodovino Slovencev, naglasujoč najvažnejše dogodke in navajajoč dejstva, ki bržkone niti vsakomur izmed nas niso znana. N. pr. da so res veliki italijanski patrioti, med njimi Cavour, Mazzini, Tommaseo mnenja, da ste Istra in Dalmacija posest Slovanov in da bi Italijani morali biti njih zavezniki v odporu zoper germanski val proti Adriji. Seveda taka dalekovidnost ni našla odmeva pri Italijanih v Trstu, Gorici in Poli.

V drugem delu so kratko in jedrnat očitani vzroki jugoslovanskega zedinjenja in njegov potek; pri tem poudarja vlogo, ki jo je imel pri praktični izvedbi tega pokreta voditelj Slovencev dr. Anton Korošec. Nato navaja pisec glavne podatke o nastanku sedanjih mej med Jugoslavijo in Italijo in slika žalostni položaj jugoslovanske manjšine v Italiji. Tudi ne pozablja ozirati se na slovensko manjšino na Koroškem in nemško v Sloveniji. Toda ta problem stopa v ozadje sprčo vprašanja narodnih manjšin v Italiji.

Slovensko vprašanje pa lahko nastane evropsko vprašanje, kadar bi se združili Avstrija in Nemčija. V tem slučaju bi se morala Jugoslavija odločiti, ali si napravi močnega koroškega sosedu za prijatelja ali nasprotnika, Italija bi imela dolgo in neprijetno mejo z Nemčijo, ki bi se približala Trstu do majhne razdalje, Slovenci pa, ki živijo na spornem ozemlju, kjer se srečajo Germani, Slovani in Italijani, bodo pri tem imeli priliko vplivati, mogoče celo odločilno, na katero stran se bo tehtnica nagnila. Njih težnje bodo imele osrednjo vlogo v kalkulacijah dveh svetovnih mest — Berlina in Rima.

Tako Amerikanez — iz daljnega zapada. Slovenski problem v mednarodni politiki vzbuja tudi v Berlinu in na Dunaju politična razmišljanja. Berlinski »Adriaticus« ga je za Nemčijo v veliki reviji »Geopolitik« takole prijel: Pisec trdi, da Jadransko morje samo na sebi nima prav nobenega kulturnega pečata, četudi nemških vplivov ni podcenjevati. Sedanje meje med nemštvom in jadranskim morjem so geopolitična nesmisel. Narava sama kliče, da se okence na Adrijo zopet odpre. S tem pa se ni rečeno, da zahtevamo zase Trst za vsenemško bodočo državo. Nemčija bo zahtevala spremembo meja na podlagi samoodločbe. Na ta način bomo prišli do pravične meje ob Savi in bohinjskem predoru. Aneksija Kranjske bi se ne dala zagovarjati. Potrudimo se sami, da gornjo mejo dopovemo slovenskemu davkoplačevalcu, trgovcu brez naročil in lačnemu delavcu v zapuščenih lukah na jadranski obali.

Tako zopet nemško-nacionalni propagator. »Slovenec« je že 9. marca 1927 napisal v razmišljanju o Anshlusu tale stavek: »V smislu pogodbe odloča o združenju Avstrije z Nemčijo Svet društva narodov. Nemčija je v društvu narodov in v Svetu. Izrazitega nasprotnika ima stvar sedaj predvsem v Mussoliniju. A če upoštevamo, da politika ne pozna sentimentalnosti in vprašanj posameznikov, če upoštevamo, da imajo pri francosko-nemškem zbliznavanju glavno besedo gospodarski in industrijski krogi, ki so zbliznavanje delno že izvedli v trutih, če se vprašamo, kaj je končno ostalo od stanja po Verzaju, bo za nas morda le prekmalu buknilo vprašanje: Ali bomo izganjali hudiča z Belcebubom, če se sporazumemo z Nemčijo proti Italiji o »okencu na Jadran«, ali bo ta sporazum izvedla Italija. V zadnjem slučaju Slovincem gotovo ne bo sijalo solnce sreče.«

Vprašanje, ki nas stavi z vsakim dnevom pred težjo odločitvijo. Na Slovence v Italiji ne smemo in ne bomo pozabili, to je osnova. Na Slovence na Koroškem enako ne; vsaka sprememba meja napram Avstriji ali bodoči združeni Nemčiji je izven pogajanj. Če pa pride do združitve Avstrije, pa tudi brez tega, če se gospodarstvo v Evropi približa normalnemu stanju, bo v kratkem času »okence na Adrijo« stopilo v ospredje naših debat in — zunanje politike. Spricho Briandove zamisli francosko-nemško-ruske zveze, spricho trenutnega mednarodnega položaja v Evropi, stremljenj, da

Briand zahteva kaznovanje

V Ženevi se o Madjarski ne morejo zediniti

v Ženevi, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Tudi danes se med državami, ki so zastopane v Svetu Društva Narodov, še ni našel kompromis glede preiskave madjarske afere. Včerajšnji Briandov razgovor s Stresemannom je veljal izključno madjarskemu vprašanju, da prepriča Nemčijo, da sedaj investigacije ne sme načelno odklanjati, ker je tolikokrat poudarjala svojo popolno razorožitev in mirovno politiko brez pridržka. Tudi Chamberlaina in Scialoja bo Briand le težko pridobil za investigacijo. Scialoja predlaga kot kompromis, naj Svet Društva Narodov zasliši generala Tanczosa, ki ga je Madjarska poslala v Ženevo, naj pregleda njegove dokumente in fotografije in to smatra za preiskavo. Najbrže pa bo prišlo do nevojaške carinsko-politične preiskave v Monostru, dasi Francija še vztraja pri tem, da se njej in mali antanti s tem še ni storilo zadosti.

Danes popoldne so se sestali Stresemann, Chamberlain, Scialoja in japonski delegat pri Briandu v hotelu Bergues na razgovor, o katerem se smatra, da bo dovedel do sporazuma o postopanju proti Madjarski, ker je že za jutri dopoldne določena tajna seja Sveta za razpravo o madjarski aferi. Javna seja Sveta je določena šele na 16.30 popoldne.

Civilna komisija kompromis.

v Paris, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Različni listi naznačujejo, da razgovor zunanjih ministrov Male antante ni potekel brez težkoč. »Echo de Paris« dolži Malo antanto, da ni pokazala potrebne energije in odločnosti napram Madjarski. Pariška izdaja »Daily Maila«, ki je last lorda Rothermerea, namiguje, da je Titulescu izjavil svojima tovarišema v Mali antanti, da se kakemu nadaljnjemu sunku proti Madjarski noče več priključiti. (?) Po dosedanjem poteku zasedanja Sveta Društva narodov so pariški listi mnenja, da se madjarska tihotapska afera ne bo obravnavala kot državna akcija. O sankcijah, ki so se zahtevale še pred par dnevi, ni bilo nobenega govora več in predvideva se kompromis, da se bo preiskava poverila civilni komisiji. Taki rešitvi se bo pridružila menda tudi Nemčija. »Echo de Paris« meni ironično, da bo Madjarska kaznovana »z golo ugotovitvijo dejanskega stanja«. Sauerwein pojasnjuje ta umik s tem, da je Madjarska popolnoma priznala dejstvo zaplenitve orožja, če tudi slej kot prej taji, da je bilo to orožje namenjeno za njeno lastno oboroževanje. O priliki rešitve te zadeve pa se bo pojasnilo tudi investigacijsko postopanje ter se bo dalo predsedniku ali generalnemu tajniku pooblastiti, da v vseh slučajih takoj nastopi.

Obotavljenie za obotavljeniem

v Ženevi, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Današnji popoldanski razgovori pri Briandu so po zatrdilih v bistvu veljali investigacijski tožbi male antante. Da se ne bi očitalo, da so imeli Chamberlain, Scialoja, Stresemann, Adaci in Briand nekaj poseben konvontikel, se je poudarjalo, da se je ta petorica že prej razgovorila z drugimi člani Sveta. Prestopek radi investigacijske tožbe bo baje ta, da se bo imenoval komite trojice izmed neinteresiranih držav Sveta Društva narodov verjetno pod predsedstvom holandskega zunanjega ministra Belaertsa. Jutrišnje posvetovanje v tajni seji bo potem tako, da bo po govoric Titulesca za tožečo stranko in generala Tanczosa za Madjarsko in po eventualni diskusiji imenovan omenjeni komite trojice, ki bo do četrtka ali petka pregledal dokumente male antante in danes predloženo madjarsko spomenico, da ugotovi, ali in kakšno preiskavo naj še predlaga. Kakor smo že včeraj poročali, se zdi,

„Financial News“ obrnile Mussoliniju hrbet

ž Rim, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Italijanski tisk označuje komentar angleškega lista »Financial News«, glasila Cityja, o Mussolinijevem govoru za senzacijo. »Financial News« izražajo namreč svoje začudenje nad Mussolinijevim govorom, ki ga smatrajo za grozljivca. Po mnenju tega gospodarskega lista je šel italijanski ministrski predsednik preko vsega

se zvari vsaj nemško-francosko-jugoslovanska politična antanta, pa se zdi, da če ne bo fašizem v Italiji vsaj v doglednem času sam v sebi zgnil, bo slovenski jeziček na tehtnici odločil za Avstrijo in Nemčijo proti Italiji. Zlasti

da nihče nima prave volje radi te afere povzročiti prvo vojaško investigacijsko postopanje. Še vedno pa obstoji verjetnost, da se bo eventualno imenovala samo civilna preiskovalna komisija pod predsedstvom angleškega generala Cliveja ali pa tudi kakega civilnega predsednika. — Razen tega se bo jutri popoldne že osemnajstič javno razpravljalo o madjarsko-romunskem optantskem sporu, ker se Madjarska in Romunija tudi sedaj nista mogla poravnati.

Afera naj se tiho pokoplie?

v Paris, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Vihar, ki ga je napravila v Parizu madjarska afera, se je polegel preko noči. Zenevske brzjavke javljajo soglasno, da se bodo spricho nepredvidenih težkoč te afere najbrže zadovoljili z odposiljativjo preiskovalne komisije, koje naloga bo ta, da brez prevelikega oškodovanja avtoritete in prestiža Društva narodov zagotovi aferi tih pogreb. Glavna težkoča je glasom tukajšnjih vesti, najti poročevalca za to afero, ker noben član Sveta ne kaže posebne volje, da bi si napravil to nevhvaležno vlogo. Kakor brzjavljaja »Temps« iz Ženeve, se tozadnevna razprava vrši v atmosferi popolnega miru, tako da so sedaj vsi krogi prepričani, da se bo Svetu posrečilo, poravnati zadevo brez komplikacij in brez oškodovanja ugleda Društva narodov.

Madiari predložili spomenico

v Ženevi, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je madjarska delegacija v imenu madjarske vlade predložila generalnemu tajniku spomenico, ki vsebuje v treh poglavjih natančen opis vse afere. Spomenica navaja vse k tej stvari spadajoče dokumente in prihaja do zaključka, da bi tu preiskava Sveta Društva narodov ali celo preiskava na licu mesta ne bila več mogoča. Spomenica se bo še danes dostavila članom Sveta Društva narodov.

Uničevalec monoštrskih strojnic mrtev.

v Budimpešti, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je na vnetju možganov umrl madjarski stotnik Viktor Gombos, ki je vodil uničevanje strojnic v Monostru. Kakor javljajo nekateri listi, je uničenje orožja stotnika v njegovem nacionalnem čustvu tako zadelo, da je po končanem delu dobil živčni napad, ki se je razvil v vnetje možganov.

Madiari vstavili romunskega ministra

v Bukarešti, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Med romunsko in madjarsko vlado se je pripetil nov diplomatski dogodek. Romunski poljedelski minister Argetojanu je iz Bukarešte potoval na Dunaj v posebnem vagonu romunske vlade, da prepele v Romunijo truplo svojega umrlega očeta bivšega vojnega ministra generala Argetojana, ki je umrl na Dunaju. V Budimpešti so njegov poseben vagon odpeli od vlaka in pozvali ministra, naj vstopi v navaden vagon, češ da morajo madjarske oblasti preiskati, ali niso svoječasno romunske čete, ko so okupirale madjarsko ozemlje, tega posebnega vagona zaplenile. Minister Argetojanu je takoj brzjavil svoji vladi, ki je poslala madjarski vladi oster protest.

Woldemaras brzjavno pozvan v Ženevo

v Paris, 6. marca. (Tel. »Slov.«) »Matin« poroča iz Ženeve, da je Svet Društva narodov brzjavno pozval Woldemarasa, naj pride takoj v Ženevo, da poda direktne izjave o svojem obstruktivnem obnašanju kakor tudi odločnejše obljube za bodoči sporazum s Poljsko.

pričakovanja. Njegov govor je zbudil gotovo vznemirjenje v finančnih krogih Cityja. »Financial News« so mnenja, da Mussolini grozi z vojno Avstriji, in opozarjajo Italijo, da bi morebitna vojna nevarnost imela za posledico beg kapitala iz Italije in uničenje rezerve italijanske emisijske Banca d'Italia. — Neki italijanski list pripominja k temu komentarju: Prav čudno je, da ta list, ki je vedno hvalil fašistovsko politiko, prihaja s tem dobrohotnim izbruhom, ki ni v njegovi tradicionalni smeri. Temu se bodo predvsem čudili sami

še, če bomo imeli v Franciji zavoro, ki bo brzerala nemški pohod na jug in zmanjšala pritisk 70 milijonskega bloka na mali naš narod. Glasovi iz tujine pa so jasen dokaz, da je slovenski problem — evropski problem.

čitatelji tega lista. (Citirani list je bil doslej vedno prijazen Italiji in manj naklonjen Jugoslaviji. Mussolini dobiva torej z vsakim govorom nove nasprotnike.)

„Osservatore Romano“ molči

v Milan, 6. marca. (Tel. »Slov.«) List »Regime fasciste«, organ bivšega tajnika stranke in poslanca Farrinacija, je zelo nevoljen radi tega, da vatikanski »Osservatore Romano« kot edini list ni o Mussolinijevem govoru dal nobenega komentarja. Ta molk zbujata tem večjo pozornost, ker vsakdo v Italiji ve, da je vatikansko glasilo direktno podrejeno kardinalu državnemu tajniku Gaspariju in da se v njegovem uredništvu brez njegove vednosti nič ne zgodi. Zato se mora smatrati, da je on hotel molk in je vzrok temu lahko razumeti. Vsekakor je Mussolini govoril vsem listom, bodisi da potem govor komentirajo ali se zavijejo v molk. Italija se namrami nikomur ne bo odrekla svojemu pravu ter si bo v tuzemstvu in inozemstvu energično preskrbela spoštovanje.

V Sofiji - premirje

v Sofiji, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Na današnji klubovi seji poslancev vladne stranke sta se izjavi Ljapčeva in odstopivšega prometnega ministra Gjorgjeva vzeli na znanje brez debate. Pričakovali so ostrega konflikta med pristaši Cankova in Ljapčevem, ki bi eventualno dovedel do demisije vsega kabineta, zdi se pa, da se je v včerajšnjem razgovoru med obema voditeljema dogovorilo premirje do povratka ministrov, poslanih v Ženevo.

Bolgarska bo le dobila posojilo

v Sofiji, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne so prišle iz Ženeve vesti, da bo najbrže prišlo do zaključka bolgarskega zunanje-ga posojila, ki bo položaj Ljapčevega kabineta zelo utrdilo. Po teh vesteh je finančni komite Društva narodov popustil bolgarski zahtevi, da se bolgarska narodna banka preosnuje v delniško družbo pozneje. Posojilo znaša 5 milijonov funtov. O obrestni meri in o ostalih podrobnostih posojila molčijo na pristojnih mestih.

Pilsudski ima kvalificirano večino

v Varšavi, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Po dosedaj znanih izidih poljskih volitev so dobili socialisti 69 (prej 41) mandatov, demokrati mah kmetje 38 (prej 26), blok Pilsudskega 128 in najbrže še 5 mandatov, o katerih še ni znan točen izid, narodne manjšine pa 90 (prej 80) mandatov. Blok Pilsudskega z narodnimi manjšinami in levičarskimi strankami bo imel v novem sešnu skupaj kvalificirano večino. Socialisti naglašajo v svojih listih, da stojijo slej kot prej v opoziciji proti dosedanji avtokratični obliki vlade, dajo pa razumeti, da bi jih bolj demokratična orientacija vlade mogla nagniti k sestavitvi večine.

Vlada Pilsudskega hoče, kakor se zdi, izrabit ojačenje svojega notranjpolitičnega položaja za najetje inozemskega posojila. Sklenila je, da pošlje stalnega zastopnika poljskega finančnega ministrstva v Newyork ter se pričakuje še ta teden obisk zastopnikov ameriških velebank Marshall & Field in njujorskega Bankers Trusta ki so že sedaj izvedle poljsko dolarsko posojilo.

Francoske diplomatske spremembe

v Paris, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Journal«, bo na izrecno željo sv. Stolice imenovan za francoskega poslanika pri Vatikanu De Fonteinay. Francoska vlada je hotela prvotno poslati v Vatikan haaškega poslanika Marcillyja, ki bo sedaj premeščen v Budimpešto, kjer od imenovanja Clinchantza za političnega direktorja Quai d'Orsaya dalje ni nobenega poslanika. Dosedanji francoski delegat v Društvu narodov grof Clauzel odstopi svoje mesto tajniku veleposlaniške konference Messigliju in gre zato v Haag.

Masaryk - 78 letnik

v Praga, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Prezident Masaryk praznuje jutri svoj 78. rojstni dan. Zanj pomeni leto 1928 ne samo desetletnico obstanka Češkoslovaške republike, temveč tudi desetletnico, odkar je neprestano predsednik republike. Masaryk sprejme jutri dopoldne švedskega poslanika, ki mu bo kot doyen diplomatske kora izročil častitke, nato pa bo sprejel druge visoke dostojanstvenike. V šolah in vojašnicah se bo dan oficijelno praznoval. Mesto Praga je že danes v zastavah.

Zahvala

Povodom smrti našega nepozabnega č. gospoda

Janeza Kapler

upokojenega župnika pri Sv. Jakobu v Slov. goricah

izrekamo iskreno zahvalo č. g. dekanu Antonu Strgarju iz Sv. Magdalene v Mariboru za pretresljiv cerkven govor in za spremstvo k večnemu počitku blagopokojnika. Istotako se zahvaljujemo vsem č. gospodom duhovnim sobratom za soudeležbo na njegovi zadnji zemski poti. Pred vsem bodi izrečena iskrena zahvala č. g. župniku Andreju Bračiču za tolažljive obiske za časa bolezní in prepustitev župnišča, kjer je blagopokojnik ležal na mrtvaškem odru. Iskrena zahvala bodi dalje izrečena g. dr. Fr. Mariniču za požrtvovalno zdravniško pomoč, cerkvenemu pevskeemu zboru, pomnoženemu z mnogobrojnimi drugimi p. n. pevskimi in pevci za v srce segajoče ganljivo petje in žalostinko, častnemu spremstvu ob krsti p. n. županov, občinskih svetovalcev in cerkvenih ključarjev, darovalcem krasnih vencev in cvetja in sploh vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu spremlili prebлага č. g. župnika na njegovi poslednji poti. Bog plačaj!

Limbuš pri Mariboru, dne 4. sušca 1928.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Za izraze globokega sočutja o priliki smrti naše iskreno ljubljene sestre oziroma svakinje in tete, gospodične

Marije Tomc

učiteljice v pokoju

in za spremstvo na njeni zadnji poti, se prisrčno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo stolnemu dekanu preč. g. Ignaciju Nadrahu in mestnemu župniku preč. g. Janku Barletu za njihove tolažilne obiske, nadalje g. dr. med. Josipu Volavšku za njegovo požrtvovalno in čudovito pomoč v bolezni, ter vsem darovalcem krasnega cvetja, kakor tudi zvestim tovarišicam kongregacije učiteljic. Bog povrni!

Maša zadušnica se bo brala v soboto, dne 10. marca ob 7 zjutraj v farni cerkvi Sv. Jakoba.

Žalujoči ostali.

Osrednja čipkarska zadruga

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko zalogo kleklanih čipk, pristno ročno delo iz la. češkega lanenega sukanca. — Velika zaloga vseh vrst cerkvenih čipk. — Pri njej dobite tudi vse kleklarske potrebščine. — Vse po najnižjih cenah!

Od 1. do 15. marca

Din
Dam. svil. flór-nogavice prele 19 sedaj 16
Dam. svil. flór-nogavice prele 38 sedaj 32
Dam. volnenj pullover prele 198 sedaj 169
Damske tricot-hlače prele 45 sedaj 36
Otroški predpasniki od Din 15 naprej. —
Ročne torbice po izredno nizkih cenah.

OGLEJTE SI IZLOŽBE!

A. ŠINKOVEC

NASL.

K. SOSS.

Za takojšen nastop v lesnem industr. podjetju na deželi se išče samski perfektni

korespondent
(korespondentinja)

kateri je slovenskega, srbohrvaškega, nemškega in italijanskega jezika v pisavi in besedi popolnoma zmožen ter je v lesni stroki verziran. Vešč mora biti tudi stenografije in strojepisja. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosto. Ponudbe je poslati na upravo lista »Slovenec« pod št. 1750.

Povest**V goliških plazovih**

kolikor jo izide do konca 1. 1928 velja za vse nove »Domoljubove« naročnike

samo 38 Din

ker dobe poleg celega letošnjega letnika »Domoljuba« tudi vse pred novim letom izišle številke s to povestjo za nameček.

ANA JAKŠE naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov pretužno vest, da je preminul njen srčno ljubljeni, dobri soprog, oziroma brat, stric in svak, gospod

Artur Jakše

bančni prokurist v pokoju

dne 4. marca po dolgi, mukepolni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 7. marca 1928 ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Bled, dne 5. marca 1928.

Mestni pogrebni zavod.

Zahvala

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše nepozabne soproge, mamice, sestre in babice, gospe

Ane Hejnic

za poklonjeno prekrasno cvetje ter za čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti, se vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 5. marca 1928.

Žalujoči ostali:

Hejnic, Pečirka, Janošik.

ZAHVALA

Za premnoge izraze iskrenega sožalja povodom prebridke izgube naše dobre mamice, hčerke, sestre, tete in svakinje, gospe

MARIJE STRICELJ

za podarjeno krasno cvetje in vence, se vsem prav iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala pa bodi izrečena še pevskeemu društvu »Ljubljanski Zvon« za ganljivo petje in vsem številnim prijateljem za nadvse čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš srčno dobri soprog, oče, stric in svak, gospod

Jakob Lumbar

magistratni nameščeneec v mestni klavnici

dne 4. marca 1928, po kratkem in mukepolnem trpljenju, previden s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek 6. marca t. l. ob 1/5. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. marca 1928.

Globoko žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

V najgloblji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naša srčno ljubljena mama, stara mama, teta in tašča, gospa

MARIJA GROSCHEL

posestnica

dne 4. marca 1928, po dolgem, mučnem trpljenju, za vedno zapustila.

Blago, nepozabno pokojnico spremimo k večnemu počitku v torek, dne 6. marca 1928, ob 3. uri popoldne iz mrtvaške veže deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. marca 1928.

Globoko žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Klanjajoč se Volji Vsemogočnega sporočamo žalostno vest, da je naš dobri mož, oče, tast, brat, svak in stric, gospod

Anton Gajeta

v nedeljo, dne 4. marca ob 10 dopoldne udano preminul.

Pogreb dragrega rajnekega se vrši v torek, dne 6. marca 1928 ob pol 3 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice.

Maša zadušnica se bo brala v sredo 7. t. m. ob pol 7 zjutraj v župni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani.

Prosi se za molitev in tiho sožalje. Ljubljana, dne 5. marca 1928.

Žalujoči ostali.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša nepozabna, ljubljena soproga, mamica, sestra, svakinja in teta, gospa

Fanika Jordan

soproga gostilničarja Društvenega doma

v soboto, 3. marca t. l., ob 8 zvečer po dolgi in mučni bolezni bogu vdano preminula.

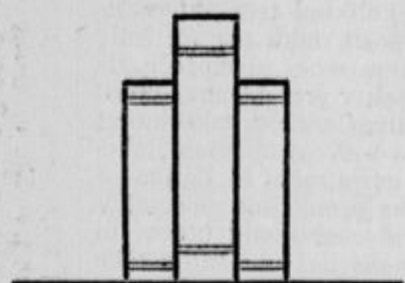
Pogreb blagopokojne se vrši danes, v torek, 6. marca ob 10 dopoldne iz hiše žalosti »Društveni dom«.

Trbovlje, dne 4. marca 1928.

Av gust Jordan,
v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Naročajte 'Slovenca'!

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Kakoršna setev, taka žetev

Zemlja zahteva ne le roke, marveč i um i srce.

»Poljedelci imajo trgovske zveze z zemljo, ki se nikdar ne ustavi ukazu in nikdar ne vrne brez obresti, kar je prejšnja, ampak zdaj z manjšimi, navadno pa z večjimi obrestmi vrača. Vendar mene ne veseli samo pridelek, ampak tudi moč narave same. Ko namreč sprejme v zrahliano in obdelano naročje posejano seme, ga najprej zakrije in obdrži, nato ga pa ogretega po hlapu in obsevu razširi in izvabi zeleno bilko, ki brsti iz njega. Bilka, oprta na vlakna debel, polagoma raste in se dvigne s kolenčastim stebrom in se zapre kot doraščajoč zarod v stroke. Ko se prikaže iz njih, daje v lepo urejeni obliki klasa obilen sad in se zavaruje proti kljunom manjših ptic z ograjo rosin. — Kaj naj govorim o tem, kako nastaja, se sadi in raste trta? Ne morem se dovolj naveseliti tega... Tako opisuje Kato star, pri Ciceronu radosti, ki jih nudi poljedelstvo človeku tudi še v starosti.

Tako so torej mislili o poljedelstvu, s takim umevanjem, spoštovanjem in ljubeznijo so prisluškovali materi zemlji pri njenem snovanju veliki rimski možje, ki so jih naravnost od pluga zvali ob državno krmilo. Ni čuda, da jim je bila tudi zemlja hvaležna in vdana in jim je vse vračala z obrestmi. — Pri starih Rimljanih je bilo kmetijstvo in vrtnarstvo na višku.

Takega umnega, pristranskega občevanja z zemljo danes žal večinoma manjka. — Le pre-mnogokje se smatra obdelovanje zemlje kot ne-prostovoljno tlačanstvo in se opraviča zato z nevoljo ali vsaj tjavendan. Le tako si je mogoče razlagati, da raste po naši itak pičli zemlji toliko slabih pridelkov, da se še vedno sade in sejejo sorte krompirja, fižola, žita, zelja itd., ki so se že davno izpridile ali pa so bile že iz po-četka manjvredne. Le tako si je mogoče razla-gati, da se pri nas po deželi še vedno prideluje tako malo in zanikarne zelenjave in sočivja. In vendar bi mogli z obojim za mnogo in mnogo zboljšati ljudsko prehrano, tako v kmetijski hiši, kakor po mestih in industrijskih krajih, obenem pa znatno zvišati dobičkanost kmetijskega go-spodarstva.

Naj govore strokovnjaki!

A. L.:

Zakaj samo sok ali meso?

Dobra zelenjava in sočivje sta poleg mleka, kruha in sadja najzdravejše in najcennejše ži-vilo, za kar nam je priča visokokulturni, umni in odporni francoski narod, ki živi med evrop-skimi narodi največ rastlinske hrane. Seveda pa se ne zadovoljuje z lesnatimi in žilavimi pri-delki, marveč goji le najboljše sorte.

Naši trgi za zelenjadarstvo.

S trgovskega stališča se nudijo pri nas ze-lenjadarstvu naravnost neomejene možnosti. V naših primorskih kopališčih in letoviščih, kjer podnebje in tla niso ugodna za to panogo, bi imeli ob primerni organizaciji prometa izvrst-nega odjemalca. Nič drugače v naših gorenjskih letoviščih in vseh naših industrijskih krajih in mestih, kjer, izvemši par poletnih mesecev, silno primanjkuje zelenjave in je zato neprimerno draga. Tako, da si morejo uradniške in delavske družine privoščiti boljše zelenjavo le v najvišji sezoni. Ljubljanski trg je ob takih mesecih pre-plavljen.

Izbira sort.

Najvažnejše vprašanje je izbor pravih vrst in njih zvrsti. Marsikatera sorta pri nas še ni znana. Mnogi ne vedo, da je črni koren izobren nadomestek za špargelj, in to v zimi. Rabarbarni peclji dajo imeniten kompot v času, ko ni ne jabolk ne hrušek na trgu. Zgodnje vrste graha,

fižola, donašajo gojitelju lepe denarce. Niso pa vse zvrsti zelenjadnih vrst enako vredne. Tudi ne uspevajo vse dobro. Med stotinami zvrsti, ki so jih vrtnarji specialisti vzgojili ter še vedno

Ohrovt: Zelezna glava.

vzgajajo nove in boljše, jih je tudi nekaj, ki v našem podneblju in v naši zemlji dobro uspevajo. Nikomur ne sme biti žal stroškov, da si pri za-nesljivem trgovcu ali naprednem sosedu nabavi njih seme. Čim pa imamo enkrat pravo vrsto, nam je kaj lahko vzgojiti si seme doma.

Umno pridelovanje.

Zelenjadne rastline se razvijajo tekom par mesecev. Zahteva se od njih, da so sočne, krhke in hitre rasti. Da se morejo razviti v tako krat-kem času, jim moramo dati vse ugodnosti v naj-višji meri: zatišje, solčno lego, rahlo, redilno zemljo, mnogo vode ter zrak, da se ne zaduše medsebojno ali da jih ne zamori plevel.

Ne rabijo pa vse enake zemlje. Tiste, ki de-lajo velike liste in hitro rastejo, potrebujejo mnogo dušika in mnogo vode. Sem spadajo: zelje, ohrovt, kolerabce, karfijole, paradižniki, kumare, solata endivija.

Druge, ki spadajo med korenaste rastline, kakor: korenje, peteršilj, redkev, črni koren, če-bula, česen, ne potrebujejo toliko redilnih snovi. Zato jim ne gnojimo tako močno, marveč jih sadimo in sejemo na lansko dobro gnojeno zemljo.

Fižol in grah se pa zadovoljita bolj s pe-pelom in superfosfatom. Tema pa premočno gnojenje celo škoduje.

Ker ne uspeva nobena vrsta leto za letom na istem mestu, nam je vsled različnih lastnosti zelenjavi omogočeno gnojiti samo en del vrta. Močno gnojimo za kapusnice, paradižnike in kumare; korenček in peteršilj sejemo, kjer je bilo prejšnje leto zelje; fižol in grah pa sadimo tam, kjer je rastle korenje, samo nekoliko pepela potrosimo pred prekopavanjem. Ne premočno! — Drugo leto pognojimo drugo parcelo ali gredo z gnojem ter posadimo tja kapusnice.

Važna je setev. Ne sejmo prepozno, a tudi ne prezgodaj. Zgodnje vrste je sejati najbolje kam v zatišje, kamor se upre sonce. Vsaki go-spodinj je veliko lažje na tem, da ima celo leto zelenjad. Zato imamo zgodnje in pozne vrste.

Pri nas najbolj znana zelenjad je zelje. — Tega imamo zgodnjega, ki naredi glave že kon-cem junija, začetkom julija. Zelo dobra zvrst je »Ruhm von Enkhuizen«; najzgodnejše pa je erturško zelje. — Pozno zelje: domače, kašelj-sko, Brunšviško zelje, Amagar. Seje se začetkom marca na prosto, za zgodnje vrste je setev po-trebna v gorke lehe v februarju. Pozno zelje se

Anton Bajec

Cvetličarna Pod Trančo

Ljubljana . Vrtinarija: Tržaška c. 34. Telefon Inter. 32-22

J. Čirikov:

Med nebom in zemljo

(»Kovčeg«. Zbornik Zveze ruskih pisateljev na Čkoslovaškem, I. Praga, 1926.)

(Konec.)

Poletna noč leti nad neskončnim jeze-rom. Tisoče zvezd se zrcali v vodi. Trije črni menihi: eden na poveljniškem stolpiču in dva ob krmilu, vodijo ladjo. Barvna lučka meče sinjkaste in rožnate sence na žalostni Marijin obraz. Ženske pokleknejo in vroče molijo: »Priprošnjica! Mati Gospoda v vi-šavah!

Nenadno se prekine nočni mir. Nekdo obupno trka na vrata in žalostno vpije:

»Pustite me, prokleti kutarji! Obesil se bom! Vse bom zapil, a vam počenega groša ne zapustim, podgane samostanske!

Ljudje se vznemirjeni zbirajo poleg za-klenjene kajute. Odtod hripavo kriči neviden človek: »Pravoslavni, pomagajte! Mati in mlajši brat mi strelata po premoženju. Po-begnili sem iz norišnice, ko so me zaprli. Zdaj pa me hočejo dati med menihe! Prej se bom obesil!

Ljudje so zmedeni. Menih, ki pride na krov, jim pojasni, kdo je noter. Mlad boga-taš, sin strogega trgovca, je po očetovi smrti prišel do denarja. Razmetaval ga je in se je zapil. Mati je po dolgem brezuspešnem zdrav-ljenju sina pregovorila, naj gre za nekaj časa v samostan k znanemu predstojniku. Upala je, da bo pijanca izpreobrnilo strogo življenje, molitev, post in delo na vrtu. A pametni »iz-letniki« so na parkniku preskrbeli izgublje-nega sina z vodo in zdaj je zdijval.

Pijaneč je že ponižnejši. Obupno prosi: »Sveti oče! Za božjo voljo, en požirek, samo enega mi prinesi! Niti besedice ne bom več rekel. Tako me žge, hudo...«

Joče se. — »Revež ti. Ali ne bi rajši iz-pil blagoslovljene vode?« svetuje neka so-čutna ženska. Rajši bi bila molčala. Bes je zopet popadel nesrečnega; norčuje se, raz-gradja in preklinja vse sveto.

»Eh, kjer je Bog, je zraven tudi vrag, rajši grem stran.«

»Ali se bojiš, mati?« zasmehovalno vpraša star, Sokratu podoben romar z očali, ka-tere drži skupaj umazana vrvice. »Ne boj se umazane besede, mati, varuj se umazanega dejanja!« Romarjev počasen in krotek glas pripoveduje v temi čudežno zgodbo: »Človek naj se ne boji blata, če hoče komu pomagati. Poslušajte, bratje in sestre, s kako priliko nam je to razodel Gospod:

Dva priprošnjika, dva velika svetnika, Kasjan in Nikolaj, sta šla h Gospodu. Imela sta bele praznične obleke in sta jih čuvala pred blatom in cestnim prahom, da se brez madeža prikažeta pred Bogom. Spotoma sta videala, da je kmečki voz obtičal v blatu. Kmet ju je lepo prosil, da mu pomagata iz jame. Svetnika sta se ustavila in videla, da se je konj pogreznil do trebuha. — Kako pa bodo izgledali naši beli plašči? sta rekla, — kako bova maševala v nebesih? — Vendar je bilo treba pomagati. Nikolaj je skočil no-ter v blato. Kasjan pa je premislil: Zakaj bi se umazala oba skupaj? je rekel. Naj poskusi Nikolaj pomagati sam, jaz pa pri-skočim šele, če bom videl, da on ni vozu kos. Mogoče bo zadosti močan. Cemu bi potem brez potrebe umazal svojo belo obleko? — Tako je razsodil Kasjan in je imel prav po našem, človeškem razumu. A Bog je mislil drugače. No, Kasjan je videl, da je pametno storil. Nikolaj je res sam potegnil voz ven. Kmet se mu je lepo zahvalil in odpeljal. Svet-nika pa sta šla svojo pot. Kasjan je gledal Nikolaja, se veselil svoje čiste obleke in veno-mer ogorčen ponavljal: — Kako si se umazal, Nikolaj! Kaj poreče Gospod Bog? Ali se ne bi rajši kje preoblekel?

seje pozneje. Sade se zgodnje vrste 40 cm na-razen, pozne 60 cm. Na 1 g semena gre 200 do 300 zrn.

Ohrovt: zgodnji: Zelezna glava, pozni: Ulmski, Vertus. Vzgoja ista kot pri zelju.

Karfijola: Zahteva globoko, močno gnojeno zemljo. Močno zalivanje je neobhodno potrebno. Spomladna setev v gorke lehe. Pozna karfijola se seje od začetka do konca junija. V Erfurtu vzgajajo že tekom 100 let zelo zgodnjo vrsto, ki se leto za letom zboljšuje: Erfurtska Haage-jeva zgodnja karfijola. Za jesensko saditev je zelo dobre vrste: »Danska orjaška karfijola« srednje zgodnja, ki napravi še pred početkom mraza lepo rožo. Pozne italijanske ali francoske karfijole v našem podneblju mnogokrat pred cvetom ujame mraz. Ker spada karfijola med naj-finejšo zelenjad, bi se osebno za jesensko sadi-tev morala saditi na vsakem vrtu.

Splošno priljubljene kolerabce se sejejo od spomladi v presledkih do konca julija. Sade se 30 cm narazen. Dobro gnojena zemlja, močno zalivanje jim kaj ugaja. Najboljša vrsta je kolerabca »Dworsky«.

Zelo važno je za naše kraje pridelovanje fižola in graha. Kot zelo tečna hrana v stročju ali dozorelo zrnje se dobro uporabi v gospo-dinstvu ter tudi izbornu prodajo.

Brunšviško zelje.

Grah: Zahteva srednje dobro zemljo, ne sveže gnojeno. Zahteva tudi mnogo apna. V apnenorevnih krajih je gnojiti z apnom — do 60 q na en hektar. Seje se zgodaj spomladi. Se-mena se uporabi na 10 arov 17 kg; seje se zgo-dnji grah 30 cm narazen, visok pozni 60 cm na-razen. Pridela se na 10 arih posevka približno 120—140 kg semena, zelenega stročja 500—800 kg. Dozori koncem junija, pa se seje lahko na isti prostor še drugi prid- k: Na polju repa, v vrtu zgodnji korenček, kolerabce itd. Ne sme se pa grah dve leti saditi na enem in istem pro-storu. — Po zrnu sta dve vrsti graha: okrogel in zgrbančen, po rasti nizek in visok. Najzgo-dnejši okrogel nizek je »de Grace« (20 cm); iz-redno rodovit, ampak samo za vrt. — Za pri-delovanje v večji množini se je pri nas zelo priljubil »Čudež Amerike«, visok 60 cm, seme zgrbančeno, zeleno. Zelo bogato rodi nekoliko višji, ki mora imeti oporo: brunšviški zelen iz-boljšan Folger; zrno je okroglo ter je nekoliko kasnejši od »Čudeža Amerike«. — »Telephon« zraste 120 cm visok ter tudi zelo bogato rodi.

Fižol: Ne ljubi preveč gnojne zemlje ter je zelo občutljiv za mraz. Zato ga sejemo kasneje, v začetku majnika, da ga ne popari slana, ki se rada pojavi od 10. do 15. maja. Za trg in za dom je fižol izredno hvaležno sočivje. Sta dve vrsti: nizek in visok fižol. V stročju ima pomen le, če je strok brez nitk in žil. Je zeleno in rumeno stročnat. Najzgodnejši je »Saxonia«, dalje ze-lenostročnat: »orjaški Hinrichs«, sladkorni, brez žil. Rumenoostročnat: »voščeni Flageolet«.

Visoki natiški fižol zraste do 3 m visoko; zato je dobro postaviti kole tako, da se lahko medsebojno zvežejo. Vrst je izredno veliko. Ze-leno stročnat: Don Carlos, Kapitan Weddigen; rumenoostročnat rumeni Flageolet, Mont d'or.

Nikolaj ga mrko pogleda, a nič ne reče. Ni bil nikoli zgovoren.

Prišla sta v nebesa. Bog ju je pogledal in rekel: — Dobro si naredil, Kasjan, da si skrbel za belino in brezmadežnost svoje ob-leke. S tem si počastil sijaj mojih nebes. A ti, Nikolaj, si naredil še boljše, ker si pomagal kmetu v bedi in se nisi zbal dela ter blata. Zato bodo praznovali ljudje tvoj god dvakrat na leto, spomladi in pozimi. Ti pa, Kasjan, boš praznoval samo enkrat v štirih letih. — Glejte tedaj, pravoslavni, božja pravica je drugačna kakor človeška.

»Bog ima hitrejšo oko kakor mi!«

Poletna noč neslišno pojema. Peroti galebov, ki zasledujejo ladjo, niso več bele, temveč rož-nato zlate. — Slava Ti, ki si nam daroval luč! — Kliče menih-kapitan, in prične se jutranja mo-litev. V tem trenutku pošlje Gospod molilec skušnjava! Z ropotom so se odprla vrata zaprte kajute. Napol obleden človek je skočil ven, pre-vrgel par ljudi, se prekrizal in v trenutku zletel čez krov. Vse je zakričalo. Parnik se ustavi. Zno-reli pijanec na splošno začudenje ni utonil: urno je plaval naprej in se vedno bolj oddalil od ladje. Kolesa so zaskripala. Spustili so čoln. Romarji so se razburjali. — Glej, čudež! Utrudil se je že, ne plaav več in vendar se drži. Se voda ga ne vzame. Se ni še pokoril za svoje grehe.

Pol ure pozneje se je čoln vrnil. Nepremično truplo z odprtimi motnimi očmi so dvignili na krov. Romarji so plašno gledali sinjkaste ustnice. »Naj mu sije večna luč!« je žalostno rekel ženski glas. »Ne vem, ali mu bo... To je velik greh — vzeti si življenje.«

Menih-normar je odvzel utopljenca rešilni pas. — Hotel je priti do kopnega, a slabo je

* Razen 6. decembra praznuje pravoslavna cerkev še prenos ostankov sv. Nikolaja iz Male Azije v Bari dne 9. majnika. Sv. Kasjan pa ima svoj dan 29. februarja, to je v prestopnih letih. Ostala leta nima lastnega dneva in se časti njegov spomin na tuj dan — 28. februarja.

Pri nas, osebno na Dolenjskem, imamo iz-redno mnogo vrst zelo dobrega fižola. Žal, da se boljše vrste ne izberejo ter ne izločujejo sla-bejše.

Zelo važen pridelek naše hrane je solata. Solato imamo lahko nepretrgoma celo leto. Spomladi berivko, ki se seje v zatišno, solčno lego ter se počne uporabljati, ko ji zrasto 3—4 listki. Zelo dobri sta ameriška rujava berivka in avstralska rumena. Pozneje nam napravi že glavce glavata solata »Kraljica majnika«, meh-ka, rumena, izredno fina vrsta, ki pa ne prenese poznejše vročine. Za junij, julij, avgust pa pre-vzema častno mesto domača ljubljanska ledenka (ajserca). Krhke, velike kodraste glave mnogo zaležejo v kuhinji. Zanimivo je, da se mnogo ljubljanske ledenke uvaža iz Nemčije v Ljubljano. Za seme si izberi rastline takoj od početka rašče. Na gredi se zaznamujejo s palčkami najlepše rastoče rastline, ki se, ko napravijo glavce, še enkrat pregledajo ter puste samo prvovrstne, širokolisne, lepo kodraste z velikimi glavami. Ko začne seme zoreti, se rastlina odreže ter pusti v senci na rjuhi dozoreti. Sadi se 25 cm vsakebi. — Na jesen pride zopet na vrsto »Kra-lijica majnika« in pa rumeno- in zelenolistna en-divija. Seje se od junija do julija, na jesen se spravi v zračno klet, kjer vzdrži do božiča.

Proti spomladi se posladkamo z rdečo peso; od te najboljše vrsta je egiptovska temnordeča, ploščnata. — Tudi zelena je kot solata izvrstna. Zelo dobro uspeva vrsta »Alabaster«.

Pridelovanje semena.

Za vzgojo semena je treba kapusnice pre-zimiti v primerni kleti. Spomladi se posade pre-zimljene rastline na prosto 70 cm narazen. Zelo paziti je, da se goji samo ena vrsta za seme; kapusnice se zelo rade križajo med seboj. Če se goji več vrst vkup, se spridi vse seme. Pridelo-vanje karfijolnega semena je v našem podneblju zelo težavno; zato se ne izplača. Ptice pevke zelo ljubijo dozorevajoče kapusno seme, navezane, razbite šipe jih kolikor toliko odženo. — Seme-nogojstvo bo za naše kraje vedno večjega po-mena. Dosedaj smo skoraj popolnoma navezani na inozemstvo in milijoni dinarjev romajo iz države, ki bi lahko ostali doma.

izšel!

Vsebuje rezultate žrebanj

loterijske 2½% državne rente za vojno škodo, srečk srbskega rdečega križa, tobačnih srečk iz leta 1888, državne razredne loterije II. razred, 4½% agr. oblig. bosn. herceg. iz leta 1921, 30 l. 5½% zastavna pisma kakor tudi 33 l. 4½% zast. pisma Zemaljske banke za Bosno in Herceg, komunal. oblig. Zemaljske banke za Bosno in Herceg posojila mest Splita Reke in Zaira, žrebanje raznih komunalnih zadolžnic Hrv. Slav. hipot. banke v Zagrebu, srečk avstrijskega rdečega križa, srečk madjarskega rdečega križa, brezobrestnih premijskih obligacij madjarske hi-potekarne banke.

Ogledni izvod brezplačno!

Naročnina za eno leto 60 Din, za pol leta 30 Din za četrt leta 20 Din.

Pisma in denarne nakaznice na upravo »Vjesnik Sreče« v Zagrebu, Preradovičeva ulica 5. — Telefon 1-88.

nataknil pas, zlezal mu je na vrat in ga je oviral. Zato ni utonil, čeprav je bil brez zavesti.

Debel gospod z očali se je preril skozi mno-žico in je pričel poskušati z oživljanjem. Enako-merno so se vzdigovali lesene okroge, iz ust in nosu je curljala penasta voda. Okrog je vladal nezaupljiv in sovražen molk. Kmalu so se pričele opazke.

»Končajmo to bedarijo!« »Mar je mrlič za igračo?« »Molitve potrebuje, ne pa suvanja.«

A težko hropeči gospod se ni zmenil za te besede. Prišel je kapitan, brat Vitalij. Blagoslovil je gospoda z očali in rekel navzočim, preden je odšel: »Zakaj ne pomagate?«

Godrnjanje je takoj nehalo. Našli so se po-magači. Doživeli smo čudež: utopljenec je ne-nadno zahropel. To je bilo tako strašno, da je stopila množica korak nazaj. A glasov so se ponavljali. Po petih minutah je utopljenec težko zasopel ob vsakem dviganju rok. Stresel se je in odprl oči. Sopihanje je postalo pravilno globoko dihanje. V očeh je vzplamtela slabotna življenska luč? Vsi so se prekrizali. Utopljenec je sedel in se zjokal, nato se je prekrizal. »Vstani in pojdi z menoj!« je rekel zopet prijazno nek menih. Odpeljal je premrlega ponesrečenca k strojem v golbino ladje. — No tam se bo pogrel, tam je vroče kakor v peku.

Vsi so veseli. Poslušam razgovore o greš-nikih, čudežih in vstajenju. Toda nihče ni govoril o gospodu z očali, ki je rešil človeka. Nobenega občudovanja, hvaležnosti ali pozornosti! Poza-bili so ga popolnoma. To me je razburilo. Romar s Sokratovo zunanostjo je pravil o sv. Ivanu Novgorodskem, ki je zajahal hudiča in ga nesel v Jeruzalem. Kaj to pomeni v tem trenutku? — sem mislil. Izkazalo se je, da nisem razumel zveze.

»Bog prisli! tudi hudiča, da služi sveti res-nici. Tako je bilo tudi danes, bratje. Bes je hotel pogubiti dušo, a zdaj se bo rešila. Bog ga je osmešil vprico nas.«

Nisem zdržal in sem prestregel besedo:

Tirade proti duhovnikom

Mesto, da bi govorili o proračunu, SDS in HSS hujskati proti duhovnikom — Predlog o odpravi bire — Govori Radiča in Pribičevića — Dva proračuna sprejeta

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Se-ljaško-demokratska koalicija nadaljuje svojo obstruktivsko delo v parlamentu. Se vedno se ne udeležuje razprav, pač pa stavlja predloge pred dnevnim redom. Tako je danes stavila nujen predlog, da se duhovniška bira ukine. K temu predlogu je obširno govoril Stjepan Radič, ki je porabil priliko, da da duška razpoloženju proti katoliški duhovščini. Za njim je govoril Radičev poslanec Pavle Matić, ki je, čeprav je katoliški duhovnik, zagovarjal ta predlog. Poslednji se je z verno zavzel za odpravo bire dr. Albert Kramer, Minister za vere Milan Simonović je v imenu vlade izjavil, da ne more sprejeti nujnosti predloga. Predlog je nato večina odklonila. Nato se je izvolil odbor za revizijo gospodarskih pogodb. V tem odboru so: radikal Kajundžić, radikal Gjura Janković, Stjepan Barić (Jugosl. klub), radičevče Sutej, sam. demokrat Besarović, demokrat Radivojević, musliman Kulenović, zemljoradnik Tupanjanin.

Razprava o proračunu zdravstvenega ministrstva

Skupščina je prešla na razpravo o proračunu ministrstva za narodno zdravje. Zdravstveni minister Dobrivoj Gerasim Popović je predložil ekspoze, v katerem je med ostalim izjavil: Ljudsko zdravstvo je moč vsakega naroda in temelj vsakemu napredku in ljudskemu blagostanju. Odkrito moram reči, da narodno zdravje v naši državi ni takšno, kakor bi želeli. Nato govoril o elementih, ki vplivajo na narodno zdravje, o gospodarskem in socialnem položaju, o kužnih boleznih itd. Higien-ska kultura se ne more razviti tam, kjer ni splošne kulture. Te ni tam, kjer je pri nas 70 do 80 odstotkov analfabetov. Minister je izdelal pravilnik za ljudsko prosveto o higieni. Ta pravilnik bo stopil v kratkem v veljavo. Delo se bo pričelo v maju. Takrat se bodo vršili zdravstveni dnevi po celi državi s praktičnimi predavanji iz področja higijene. Tako predavanja so potrebna leto za leto. Treba bi bilo ustanoviti fond za varovanje narodnega zdravja. Med nalezljivimi boleznimi je najnevarnejša tuberkuloza, ki zahteva letno okrog 50.000 žrtve. Ker je tuberkuloza v prvi vrsti bolezen, ki izvira iz nezdravih stanovanj, je treba najprej pričeti z reševanjem stanovanjskega vprašanja. Odpornost proti bolezni je med ljudstvom zelo padla. To je razvidno iz

tega, ker je na deželi do 30 odstotkov otrok nesposobnih za šolo in več kot 30 odstotkov nesposobnih rekrutov.

Nato se je seja zaključila. Na popoldanski seji ob pol 5 se je pričela debata. Govorili so demokrat Stevič, zemljoradnik Lazič in Savlijič ter radikal Milan Kostić. Proračun ministrstva za narodno zdravje je bil z večino glasov sprejet.

Nato je predsedujoči dr. Hrasnica izjavil, da bi sedaj moralo priti na vrsto zunanje ministrstvo. Ker pa je zastopnik zun. ministra dr. Ilija Sumenković šele prevzel zun. ministrstvo, se še ni mogel dovolj pripraviti za ekspoze. Radi tega je predlagal, da bi se razprava o zun. ministrstvu odložila na pozneje za ministrstvo za agrarno reformo. Proti temu je govoril zemljoradnik Lazič. Večina je predlog sprejela.

Proračun finančnega ministrstva

Za tem je skupščina pričela z razpravo o proračunu finančnega ministrstva. Ker je fin. minister bolan, ga je zastopal trgovinski minister dr. Spaho. Minister dr. Spaho je otvoril debato. V kratkih besedah je dejal, da je vlada v svoji fin. politiki dala obširen ekspoze tiskan. Radi tega smatra, da ni potrebno, da bi dal posebno izjavo. Sicer bo že fin. minister imel priliko, da pred narodno skupščino govori o novih momentih v fin. politiki, ko pridejo na vrsto rezervni krediti, drž. dohodki in fin. zakon. Pri tej priliki bo fin. minister pojasnil, kaj se je dogodilo po predložitvi proračuna.

V debati so govorili soc. Petejan, hrv. fed. dr. Pavlič, rad. Trbič. Nato je večina sprejela proračun fin. ministrstva. Predsednik je sejo zaključil ob en četrni na 9 zvečer.

Nova zaletavanja Radiča in Pribičevića

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) KDK je za jutri pripravila zopet podoben predlog, da bi obstruirala skupščinsko delo. Ta predlog se tiče notranjega ministrstva in takozvane Glavnjače. Predlog vprašuje notranjega ministra, če je kaznoval podrejene organe, ki so ob debati o Glavnjači polemizirali v časopisju in napadali poslance, s čimer so se pregrešili proti čl. 83. ustave, ki predpisuje, da narodna skupščina občuje samo neposredno z ministri.

Iliju in dr. Basaričku. Češkoslovaški poslanik g. Šeba je odšel iz skupščine na magistrat, kjer je istotako na svečan način predal odklovanje županu dr. Kumanudiju.

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Nocoj je prispel v Belgrad predsednik češkoslovaškega parlamentarnega odbora za sodelovanje z jugoslovanskim parlamentom, poslanec Uhlir. Poslanec Uhlir se bo jutri udeležil seje našega parlamentarnega odbora za jačanje ožjih zvez s Češkoslovaško.

Izpremema v zunanjem ministrstvu

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Dosedanji šef konzularnega trgovinskega oddelka v zunanjem ministrstvu Radovan Šumenković je imenovan za generalnega konzula na Dunaju. Za šefa konzularnega trgovinskega oddelka v zunanjem ministrstvu je imenovan dr. Svetislav Predić, dosedanji vicedirektor Prometne banke, ki je istočasno sprejet v diplomatsko službo v činu generalnega konzula.

Vlada za vinogradnike

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Ekonomski-fin. komite ministrov je imel popoldne sejo, na kateri je sklenil, da se uvozna carina na galico zniža za 50 odstotkov od 12 na 6 zlatih dinarjev.

Ameriški Madjari proti Bethlenu.

Newyork, 6. marca. Madjarski izseljenci so priredili demonstracijo proti pripravam za slovesen sprejem madjarske delegacije ob priliki slovesnega odkritja Kossuthovega spomenika v Newyorku. V svojih govorih so na najostrejši način obsodili sedanji madjarski režim, Rothermerjevo akcijo in zahtevali za madjarski narod doma politično svobodo kot jo imajo druge srednjeevropske države.

Izpraznitev Porenja pride junija na vrsto!

v Paris, 6. marca. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« poroča, da je dr. Stresemann v razgovoru z Briandom dal zagotovilo, da naj se vprašanje izpraznitve Porenja v sedanjem zasedanju spriči bodočih volitev v Nemčiji in Franciji ne načne niti teoretično, da pa naj pride na vrsto v junjskem zasedanju.

v Paris, 6. marca. (Tel. »Slov.«) Ko se je danes v Troyes vračal v vojašnico 305. topniški polk, je poveljujoči častnik domneval, da je občinstvo posalo vojaštvo. Prišlo je do spopada med vojaštvom in komunisti, ker je častnik zapovedal pravicati juriš na množico z nasajenimi bajoneti. Pri spopadu je bilo ranjenih 5 oseb z bajoneti in udarci kopit.

Ljubljanski občinski svet

Včeraj ob 6 zvečer se je vršila v magistratni dvorani redna seja ljubljanskega občinskega sveta. Kakor vedno, je bila tudi tokrat galerija nabito polna. Navzoči so bili vsi občinski svetniki.

Sejo je otvoril župan dr. Puc, ki je ugotovil sklepčnost seje in imenoval overovateljem zapisnika ing. Bovec (SDS) in Miklošiča (soc.). Nato je župan sporočil, da je kamnoseški mojster g. Alojzij Vodnik daroval za občinske reveže ob svoji 60letnici znesek 10.000 Din, za kar mu izreka zahvalo. Občinski svet je to sporočilo sprejel z odobravanjem. Dve drugi tvrdki sta darovali v isti namen po 500 Din. Nekatere točke dnevnega reda so bile ertane.

K zapisniku prijavi ing. Gustinčič popravek. Šlo mu je namreč za izjavo, ki jo je podal ob priliki volitev v odseke, do bodo socialisti in komunisti glasovali za SDS. Popravek je bil na zahtevo kluba SLS prečitan in kvitiran s splošnim smehom.

Obligacijsko posojilo mestne občine

Predsednik revizijske komisije dr. Gregorič (SDS) poda nato svoje poročilo o obligacijskem posojilu, ki ga je uvedel bivši komisar Mencinger.

Mestna občina je razpisala dne 24. dec. 1926. 6% obligacijsko posojilo do najvišjega zneska 30 milijonov Din, vračljivih v največ 30 letnih enakih obrokih. Za amortizacijo posojila so bile določene najemnine v hišah, ki bi se zgradile s tem posojilom, dalje desetina vsakoletne voderine in gostastine in posebna trošarinska naklada po 50 par od vsakega konsumiranega litra vina.

S pomočjo obligacijskega posojila so se pričele graditi sledeče stavbe: 13 zaselnih hiš v Kozljici s po 4 enosobnimi stanovanji, poslopje Delavske zbornice z 32 stanovanji ter uradnimi in drugimi lokali, hiša na Poljanski cesti s 113 stanovanji in 19 vil za topničarsko vojašnico z 60 stanovanji. V vseh teh zgradbah bo 498 sob. Skupna stavbna glavica za to bi znašala 35 milijonov dinarjev. Dosedaj pa je bilo prodano obligacijskega posojila za 11.163.300 Din in primanjkuje torej 23.836.700 Din.

Poročevalec dr. Gregorič priznava Mencingerju plemeniti namen, obžaluje pa, da se je komisar v svojem optimizmu zmotil in da ni računel z realnimi dejstvi, radi česar posojilo ni tako uspešno, kot bi bilo treba. Od decembra 1927. je posojilo na mrtvi točki. Občina nima sredstev, da zadosti svojim obveznostim. Optimizem glede subskribcije posojila se ni obnesel.

Sledil je referat finančnega odseka, ki ga je podal Tavčar (SDS). Predlagal je, da naj mestna občina pospeši prodajo obveznic obligacijskega posojila potom sindikata bank. Kar bi obveznice ostalo, naj se lombardirajo po najugodnejših pogojih pri denarnih zavodih. Dalje naj se najame posojilo 15 milijonov Din za kritje obvez, ki izhajajo iz gradbene akcije obligacijskega posojila, dalje naj se določi rok za podpisovanje obligacijskega posojila do 28. avgusta 1928. in da se pooblašča župan, da prične neobvezna pogajanja v svrhu najetja inozemskega investicijskega posojila.

Pri debati izjavlja dr. Lemež, da proti obligacijskemu posojilu ni mogoče govoriti, če pa se je s to akcijo pričelo prepozno. Nato kritizira najemino v mestnih hišah in na tri za amortizacijo. Graja, da obligacijskega posojila ni podpisala niti ena banka.

Dr. Ravnihar se izjavi proti temu, da bi se vnašala v to zadevo politika, ker gre za splošno socialno akcijo, in je treba računati s tem, da bo uspeh te akcije šele tedaj popoln, če je ves občinski svet v tem vprašanju solidaren. Zamisel komisarja Mencingerja je bila v naši javnosti zelo simpatična sprejeta, in kar je treba najbolj poudarjati, zlasti v plasteh srednjega stanu. Prvi podpisniki obligacijskega posojila so bili uradniki. Oni učitelji in nižji uradniki, ki so s podpisom 500 Din obligacijskega posojila ta znesek prispevali, so storili za stanovanjsko akcijo več kot (ing. Gustinčič: »Kot vsa buržuazija!«) — kot pa markska ljudski tribun, ki ima polna usta besed za rešitev stanovanjske bede, dejansko pa za to še ni ničesar storil. (Glasovi iz vrst SLS: »Iliše kupuje, pa stranke ven meče.«) Naglašati pa moram tudi, da veliki kapital v tem odločilnem trenutku ni storil svoje dolžnosti. Umevno je torej nezadovoljstvo, ki ga izraža mali šlovek proti njemu.

Z gotove strani se je izjavila proti obligacijskemu posojilu sebožala, in tudi častnikarstvo ni, z nekaterimi izjemami seveda, storilo svoje naloge. Priznam pa, da je izostala sistematična propaganda proti tej akciji. Ideja g. Mencingerja je zbirava. Veliko je vladni komisar dosegel tudi s tem, da je preskrbel obligacijskemu posojilu pupilarno varnost, to je, da se morejo obveznice posojila uporabiti za kaveje, naložbe pupilarnega denarja itd. To jamči, da je tak papir zdrav, da je denar, naložen vanj, varen, kakor bi bil naložen v vsako varno hranilnico. Dr. Ravnihar govori še o amortizacijskem načrtu, ki je zelo ugoden in ki izkazuje še celoletni prebitke. Poudarjati je treba tudi to, da se bo premoženje mestne občine, ko bo amortizacija dovršena, povečalo za 33 milijonov Din, kolikor predstavlja vrednost novih stavb. Če dr. Lemež obžaluje, da se je ta akcija prepozno začela, mu mora biti tudi žal, da g. Mencinger ni poprej prišel na magistrat. Ne razumem, zakaj predgovornik delo g. Mencingerja tako zelo napada. (Smeh v dvorani.)

Ing. Gustinčič navaja neke številke, s katerimi skuša dokazati, da so najemnine v mestnih hišah oduške. S svojimi izjavami pa doseže prav slab efekt pri ostalih občinskih svetnikih, zlasti ko skuša ponazoriti kot ideal, kako naj se reši stanovanjska beda, zgled dunajske občine.

Profesor Jare: »Težko je odgovoriti ing. Gustinčiču, ker za njegove številke nimamo prav nobene kontrole. (Medklic: »To so loterijske številke!«) Gre pa za to, da hoče ing. Gustinčič pri nas prevzeti vlogo dunajskega Breitnerja. Gospodje socialisti in komunisti se zavzemajo za velike stanovanjske hiše, ker vedo, da bi tam najbolj uspevala njihova agitacija. Mi ne vidimo, da bi vodila pot do človeške blagra po tisti poti, kot mislijo to na Dunaju, ker je bila zažena justična palača. Vi, gospodje, vidite povsod potrebo socializacije in razlamljive, mi pa vidimo kot ideal človeškega bivališča male hiše, ki bodo last maloga človeka, kjer bo živel srečno s svojo družino. Take hiše smatramo za najbolj primerno rešitev tega perečega vprašanja, najbolj primerno za naše razmere in najbolj primerno tudi za brezstanovanje same.

Govori še Likar, ki poveljuje dunajski sistem. Občinski svetnik Pirc: »Bil sem na Dunaju in sem se prepiral, da so tam izredno visoke najemnine.«

Po kratkem govoru dr. Bobinjea prevzame besedo še poročevalec Tavčar, nakar je bilo vseh pet predlogov sprejetih, in sicer razen prvega, proti kateremu so glasovali socialisti in komunisti, vsi soglasno.

Poročilo finančnega odseka

Na dnevnem redu so bile nato še ostale točke poročila finančnega odseka. V imenu odseka je predlagal poročevalec Tavčar, da se podaljša najemniška pogodba za hišo št. 3. na Cankarjevem nabrežju. Predlog je bil soglasno sprejet. Enake tudi predlog, da se oproste plačila občinskih doliad do 1. 1931. Po krajši debati je bilo soglasno sprejeto, da se odpisajo narodnemu gledališču v Ljubljani z ozirom na njegovo težko materialno stanje vsi stroški za razsvetljavo. Stavbni zadrugi »Ilerie« se je dovolilo posojilo 30.000 Din, da zadruga izvede svojo likvidacijo. Mestna občina je namreč pri tej zadruzi udeležena. Posojilo ima garancijske pogoje.

V zadevi amortizacije posojila Din 2.500.000 za odkup in

razširjenje cestne električne železnice

je bil sprejet predlog odseka proti glasovom socialistov in komunistov, ki so zahtevali o tem natančno debato. Vprašanje odkupa cestne železnice pa se bo, kolikor je župan zagotovil, razčistilo na eni prihodnji seji.

Predsednik tega odseka Urbančič poroča, da so bile nekatere osebe sprejele v občinski zvezo. nekatere pa v domovinsko zvezo. V mestni posredovalni urad je bilo ponovno izvoljenih vseh do sedanjih pet zaupnikov. V načelstvo bolniške blagajne mestnih uslužbencev so bili izvoljeni s strani občinskega sveta soglasno Urbančič, Pšek, Likar, Rutar in Golmajer. Poročilo personalno-pravnega odseka in predlogi so bili soglasno sprejeti.

Gradbeni odsek

Sledi poročilo gradbenega odseka, ki ga poda ing. Bovec. Sprejeti so bili naslednji predlogi: V trnovskem predmestju se nakupi parcela št. 103.J. v svrhu ureditve Jeranove ulice. V svrhu podaljšanja Holzapflove ulice se nakupi za 20.000 Din tamkaj ležeče zemljišče. Izda se gradbeno dovoljenje za mestne hišice v Kozljici. V Ilirski ulici se podaljša, v Vogalni ulici pa zniža cestni kanal. Prizivu ge. Terezije Lovce glede izdaje gradbenega dovoljenja za hišo na Dunajski cesti se deloma ugodl. Spremeni se regulacijski načrt na Vrtači in na Dunajski cesti. Deloma se ugodl tudi prizivu ge. Marije Kregarjeve glede izdaje uporabnega dovoljenja za kinematografske predstave v Medvedovi ulici. Vsi predlogi tega odseka so bili soglasno sprejeti, razen zadnje točke, proti kateri sta glasovala oba komunisti.

Obrotni odsek

Poroča Rebek. Ugodi se prošnji Franca Jeraba za podelitev tiskarniške koncesije. Proti tej točki so glasovali občinski svetniki SLS. V Ljubljani imamo 9 tiskarn s popolno in 5 z omejeno koncesijo.

Samostojni predlogi obč. svetnika Musarja

Župan prečita samostojni predlog g. Musarja glede odprave nedostatkov pri mestni klavnicl.

Predlog je bil odkazan gradbenemu odseku.

Stanovanjska hiša za carsinske uslužbence

Župan prečita nujni predlog ing. Gustinčiča, da mestna občina izposluje iz kaldrmskega fonda določeni znesek 6 milijonov Din za zgradbo stanovanjske hiše za carsinske uslužbence. Nujnost je bila predlogu priznana, nakar je ing. Gustinčič utemeljeval svoj predlog. Zatem se je prigrisil k besedi

Ing. Ruch

»Govorimo o stvari, ki se je v volivni kampanji za mestni občinski svet tolikokrat navedla. Zlasti se je tu zelo razpisal starina »Slovenski narod«, ki mu očitvidno ni bilo všeč, da je dosegel naš tedanji minister za javne zgradbe ing. Dušan Sernee v sporazumu s finančnim ministrom sprejembo zakona o kaldrmini in iz spremembo določil uporabo kaldrmskega fonda. Minister ing. Sernee je dosegel, da se sme kaldrminski fond uporabiti tudi za zgradbo poslopj in stanovanjskih hiš za carsinske uslužbence in ne samo za popravno cest, ki vodijo neposredno k carinarnicam, ter ograj okoli carinarnic. S tem je ing. Sernee dosegel, da je obstal pri nas markska denar, ki bi moral sicer kot preostanek po starih določilih romati v Belgrad. V imenu kluba SLS izjavljam, da bomo za predlog glasovali.« Predlog je bil nato soglasno sprejet.

Službena pragmatika mestnih uslužbencev

Dr. Lemež je vložil nujni predlog glede ureditve službenega razmerja mestnih delavcev in glede uveljavljanja principa osemurnega delovnega časa v vseh mestnih podjetjih.

Občinski svetnik Krek je k temu podal kratko izjavo: »Že g. predlagatelj je naglašal, da je bilo to vprašanje za mestne delavce ugodno rešeno tedaj, ko je bila v občinskem svetu v večini Zveza delovnega ljudstva in kjer je pri tem iniciativno in pozitivno sodelovala zlasti SLS. Naš tovariš, občinski svetnik Pirc je bil tedaj predsednik personalnega odseka. Kakor tedaj, tako bomo tudi sedaj stali na stališču, da se mora mestnim uslužbencem v vseh podjetjih definitivno brez-pogojno urediti službeno razmerje in priznati osemurni delavnik. Zato bomo mi za ta predlog glasovali.« Predlog je bil soglasno sprejet.

Prečitani so še bili številni predlogi za ureditev raznih nedostatkov pri javnih zgradbah in cestah v Ljubljani ter razni predlogi socialnega in gospodarskega značaja, ki so vsi prišli iz vrst SLS. Župan je predloge izročil posameznim odsekom. Ker so predlogi domačega vsi izredne važnosti za prebivalstvo Ljubljane, poročamo o njih na drugem mestu. Sledila je še neka interpretacija dr. Lemeža, nakar je bila seja občinskega sveta zaključena.

Včerajšnja seja ljubljanskega občinskega sveta je bila zelo mirna in je imela predvsem upravno-formalen pomen. Politična vprašanja in nasprotja v politiki na tej seji niso prišla toliko v poštev. Javri seji je sledila tajna seja, ki se je pričela ob 10. zvečer.

Rupujte stadionske srečke!

Žrebanje bo nepreklicno dne 25. marca

mudil v neki gostilni v Dravljah. Bil je v družbi z nekim svojim stanovskim tovarišem in ko se je ta odstranil iz gostilne, je Narobe opazil, da mu je izginila listnina s 1450 Din vsebine. Narobe je mislil, da mu je njegov tovariš v šali vzel denar in je stopil za njim. Ta pa mu je zanikal, da bi si prilastil denar. Tudi gostilničar ni vedel, kam bi izginil Narobov denar. Ni izključeno, da je Narobe denar kje izgubil.

Varujte se influence!

Kadar pride v stik z zunanjimi osebami, Vas bodo najlažje obvarovale nevarnosti event. okuženja okusa.

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

Maribor

□ Današnji koncert se začne točno ob 8. Ujuzno prosimo p. n. udeležence, da pridejo na koncert točno do osmih zvečer, ker se bo koncert točno začel.

□ Nezgode. Na Glavnem trgu se je večeraj dopoldne zgrudila vsled srčnega krča Alojzija Predikaka, ki je komaj 33 let stara. Rešilni odedlek je bil o nezgodi takoj obveščen ter je nezavestno odpeljal na njeno stanovanje. — Zupanič Ferdo je sekal v ponedeljek popoldne drva. Po nesreči pa se je vsekalo globoko rano v dlan leve roke. — Dimnikarski pomočnik Frkanec Vinko pa si je popravljal neko orodje ter si pri delu zadal precejšnje poškodbe na levji roki. Obema je nudila rešilna postaja prvo pomoč.

□ Tatvina. Na pustni torek zvečer je bilo v veži ene Pobreških gostiln Rudolfu Horvatu ukradeno dvokolo. Kolo je znamke Neger F. N. S., ima številko 1717 ter je črno pleskano in skoraj popolnoma novo. Vredno je 2200 dinarjev. Za storilec ni nobenega sledu.

□ Mariborsko slov. žensko društvo se najprisrčneje zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri naši prireditvi v prid otroške bolnice. Prisrčna zahvala cenj. šolskim vodstvom in cenj. učitelstvu dekl. mešč. šole I. in II., zaveda čast. šolskih sester ter dekl. ljudske šole II. in (IV.) za res lepe nastope, ge. umetnici Brandl-Pelikanovi in g. kapelniku Frischnu za sodelovanje otroškega orkestra in plesni učiteljici gđni Pečnikovi za nastop njenih učencev. Prav lepo se tudi zahvaljujemo g. Harseloviču, ki je z osebnim nastopom tako veselo zaključil zelo lepo uspešno otroško prireditev. Prav posebna zahvala pa še ravnateljstvu trdnice Union, ki nam je prireditev omogočilo, da nam je stavilo svojo veliko dvorano brezplačno na razpolago. Čisti dobiček prireditve je znašal 4.443 Din 30 p., zbirka za otroško bolnico je s tem dosegla 236.773 dinarjev 30 p.

Celje

□ Stanovanjskemu vprašanju v Celju je bil posvečen zadnji ponedeljek redni sestanek celjskih somišljenikov SLS. Iz zanimivega referata podžupana g. dr. Ogrizka in nato sledečega živahnega razgovora posnemamo: Kričanje, da bi mogel postati 1. maj v stanovanjskem oziru katastrofalna, vsaj za Celje ni upravičeno. Doslej je bilo podanih le 20 odgovorov. Izmed teh se jih 5 nanaša na hiše ob vogalu Kralja Petra in Vodnikovice ulice, ki se bodo morale radi novogradnje podreti. Pri večini ostalih odgovorov stanovanja ni

Za povzdigo zdravstva v Ljubljani

Samostojni predlogi kluba občinskih svetnikov SLS na seji občinskega sveta dne 6. marca

Ustanovitev šolske poliklinike za deco osnovnih šol.

Država ima svojo dobro delujočo šolsko polikliniko za učence srednjih šol z različnimi ambulatoriji in zdravniki specialisti. Stariši v Ljubljani splošno hvalijo to prepotrebno ustanovo, žal ni preskrbljeno za deco osnovnih šol. V novi mestni hiši na Poljanski cesti naj se uredi pritrilni prostori za mestno in za državno šolsko polikliniko, ki naj delata skupno, zato naj stopi mestna občina v stik z državno sanitetno oblastjo, da pove v tem oziru svoje mnenje.

Potrebni prostori naj se takoj rezervirajo in naj se ne oddajo za naselitev trgovin, pisarn ali bank. Od teh zgradb naj ima predvsem ljudstvo korist.

Protituberkulozni dispanzer.

1. Občinski svet skleni, da se čimprej ustanovi tudi v Ljubljani protituberkulozni dispanzer, ki obstoja že po vseh večjih mestih. Tak dispanzer bo prišel v korist predvsem srednjim slojem. Vodstvo dispanzerja naj se poveri samo strokovnjaku.

2. Enako naj mestna občina osnuje dečji dispanzer, ker je državni preobremenjen. Tudi ta naj se poveri samo strokovnjaku.

Kopalnice.

Občinski svet skleni, da se čimprej zgradi v Ljubljani javno ljudsko kopalnico, ker je sedanje mestno kopalnišče premajhno. Zahteva sedanjega časa je, da pride ena javna pršna kopel na 200 prebivalcev. Ker ima Ljubljana 60.000 prebivalcev, potrebuje torej 300 javnih prh. Ker že deluje nekaj javnih prh, bi naj imelo novo mestno kopalnišče vsaj 200 prh. Kadnih kopelj javno ljudsko kopalnišče ne potrebuje.

2. Enako naj zgradi mestna občina šolsko kopalnišče, ker je v Ljubljani ca 3200 učencev srednjih šol in 2500 učencev osnovnih šol brez ljubljanske okolice. Vsi ti učenci nimajo nikake kopeli, razven male kopalnice na drž. šolski polikliniki s 4 prhami, kjer se koplje vsak dan 40 dijakov. Upeljalo naj bi se obvezno kopanje pod nadzorstvom učiteljev enkrat na 14 dni. Učenci naj bi plačali malo vstopnino 50 par. Aranzma s kopalniščem na Taboru ni ekonomičen, namreč, da bi mestna občina dala brezplačno vodo in elektriko in 25.000 Din na leto, pa samo za učence osnovnih šol t. j. 2500. Boljše je, da mestna občina

so izgubljena, temveč so podane bolj radi tega, ker se hišni gospodar hoče orestiti neljube ji stranke. Vseled skrbni mestne občine bodo ev. deložiranci lahko dobili streho v na novo adaptiranih stanovanjih »Pri kroni« in v stari gimnaziji, kjer bodo adaptacije v 2 mesecih izvršene. V Celju ne gre toliko za pomanjkanje stanovanj kot za skrb za zdrava in moralna ter higienskim zahtevam primerna stanovanja. V Celju nimamo vagonarjev in tudi ne taborišč deložirancev, imamo pa polno stanovanj, ki nevarno ogrožajo zdravstvo in moralno stanje stanovalcev. Zato je upravičeno večje stanovanjske akcije s strani mestne občine izven debate. Zasluga SLS je, da dobita mestna in okoliška celjska občina iz fonda za brezposelne pol milijona dinarjev brezobrestnega posojila. Ker morata občini ta zmesek podvojiti še z lastnim pose-

sama zgradi novo šolsko kopalnišče, ali pa uredi sedanje mestno kopalnišče samo za šolsko kopalnišče t. j. vsak delavnik popoldne.

3. Enako je potrebna zgraditev še enega javnega letnega kopalnišča na Ježici ali v Mednem, ker je kopalnišče na Ljubljani preobremenjeno. Nikakor pa ne, da bi se to kopalnišče demontiralo in preneslo na Savo. Enako naj se tudi poveča kopalnišče v Kozlezi, tako da se sedanji bazen popravi, zgradi še en nov in postavijo nove garderobe. V takem stanju, kot je sedaj, se Kozlezija ne sme več odpreti. Do kopalnišča na Savi naj se upelje avtomobilni promet.

Nova šolska poslopja.

Občinski svet skleni, da se čimprej poskrbi za stavbo novih šolskih poslopij in sicer

1. Za deško osnovno in meščansko šolo v bližini I. drž. gimnazije.

2. Za deklško osnovno in meščansko šolo v okolici XIII. in XIV. okraja (ob Jegličevi cesti poleg nove mestne hiše).

3. Za Sv. Krištofom, kjer se širi mesto in imajo učenci izredno daleč v šolo. Tu bi moralo biti poslopje za deško in deklško šolo.

Za domače kopalnice.

Da si bodo lahko dali napraviti kopalnice v svojih domovih tudi srednji sloji, skleni občinski svet, da se naj daje plin za take kopalnice po znatno znižanih cenah. Oddajanje plinskih avtomatov, kopalnih peč in kadi pa po režijski ceni in v majhnih mesečnih obrokih.

Pobiranje smeti in pometanje cest.

1. Nemudoma naj se odpravijo stari vozovi za pobiranje smeti in upeljejo novi vozovi, kakor jih imajo druga večja mesta (Berlin, Inomost).

2. Pometanje ulic podnevi naj se odpravi; poskrbeti je, da se snažijo ulice in trotoarji v takem času, ko ne bodo ljudje primorani bivati in hoditi po ulicah in cestah.

Proti prodaji nesnažnih živilnih izdelkov.

Občinski svet skleni, da se takoj ukinejo razna izdana obrotna dovoljenja za prodajo živilnih izdelkov n. pr. slaščice, močnatih jedil itd. po stojnicah ali s prenašanjem, n. pr. Bosancem, ki prodajajo »turški med«. To naj se ukine radi tega, ker se po veliki večini prodajajo nesnažni živilni izdelki.

jirom, bo takoj na razpolago 1 milijon v svrhu gradnje enodružinskih hiš. Dalje vsebuje mestni proračun enmilijonsko dolgoročno posojilo za gradnjo večje stanovanjske hiše. Za stanovanja bo delno prišla v poštev tudi hiša, ki je gradi »Lastni dom« ob Kr. Petra c. 5 poslopjem ljudske doma bo mesto pridobilo 10—12 stanovanj. Tako bo za dve leti mesto razpolagalo z dovoljnim številom zdravih stanovanj. Seveda bi bilo marsikaj tega, kar nam bo prinesla bodočnost, že narejeno, če bi bila prejšnja magistratna vlada imela za to važno vprašanje več smisla. — Na prihodnjem sestanku, ki se vrši 26. marca, pride na vrsto razgovor o vprašanju združitve celjske mestne in okoliške občine.

Iz žezniške službe

Nastavljeni so: za uradnika II. kategorije, 5. skupine: Erdeljanovič Miloš na postaji Novo mesto in Dekleva Milan na postaji Trbovlje; za uradnika III. kateg., 4. skupine: Kramar Josip na postaji Rakek; za zvančelnika I. kateg., 4. skupine: Jerob Friderik v kurilnici Zidani most in Samastur Marko v kurilnici Maribor; za zvančelnika II. kateg., 1. skupine: Čempe Ivan v postaji Rakek; za zvančelnika II. kateg., 3. skupine: Grajzar Ivan v kurilnici Ljubljana I. gor. kol., Ranzinger Anton v postaji Jesenice, Kerle Jožef v kurilnici Maribor, Smodej Maks pri prog. sek. Zidani most, Kolenc Josip v kurilnici Ljubljana II. gor. kol., Pavčnik Anton pri prog. sek. Zidani most, Šustar Anton pri prog. sek. Zidani most, Kunc Ivan v kurilnici Ljubljana II. gor. kol., Sekelšek Ivan v kurilnici Ljubljana II. gor. kol., Mikolič Stefan v kurilnici Maribor, Mar Ivan pri prog. sek. Ljubljana gl. prog., Dremelj Anton pri prog. sek. Novo mesto, Zumer Ivan pri prog. sek. Ptuj, Lovše Fran pri prog. sek. Zidani most, Husu Jožef pri prog. sek. Maribor gl. prog., Gorican Rudolf v kurilnici Ljubljana I. gl. kol., Kaufman Ivan v kurilnici Ljubljana I. gl. kol., Vagaja Gregor v kurilnici Ljubljana I. gl. kol., Pavlovič Ivan v kurilnici Ljubljana II. gor. kol., Stojek Jakob v kurilnici Ljubljana II. gor. kol., Molk Avgustin pri prog. sek. Ljubljana gl. prog., Germek Fran pri prometno-komercialnem oddelku na sedežu direkcije.

Premesteni so: Vegljak Josip, uradnik I. kategorije, 6. skupine, od kontrole dohodkov v Mariboru h kontroli dohodkov generalne direkcije v Belgradu, Vtičar Anton, uradnik II. kateg., 2-b skupine in načelnik postaje, iz postaje Trbovlje za načelnika postaje v Zemunu; inž. Milhofer Zvonimir, uradnik I. kateg., 8. skupine, iz kurilnice Ljubljana II. gor. kol. k strojnemu oddelku generalne direkcije v Belgradu, inž. Gliha Ivo, uradnik I. kateg., 8. skupine, iz kurilnice Zagreb k strojnemu oddelku direkcije v Ljubljani, Rožane Michael, načelnik postaje, uradnik II. kateg., 3. skupine, iz postaje Črnomelj za načelnika postaje Trbovlje, Martelanc Albin, uradnik II. kateg., 4. skupine, iz postaje Čakovec v Jesenice, Lipovšek Rafael, uradnik II. kateg., 4. skupine, iz postaje Kotoriba v Maribor gl. kol., Bajec Alojzij, uradnik II. kateg., 5. skupine iz postaje Zagorje v Zidani most, Zen Josip, uradnik II. kateg., 5. skupine, iz postaje Rakek v Logatec, Kostić Radulka, uradnica II. kateg., 5. skupine, iz postaje Čakovec v Maribor gl. kol., Zupan Ivan, načelnik postaje uradnik III. kateg., 1. skupine, iz postaje Šostanj-Topolšica v Maribor gl. kol., Pekolj Fran, vodja premika, uradnik III. kateg., 1. skupine, iz postaje Trbovlje v Celje, Jug Vinko, načelnik postaje, uradnik III. kateg., 1. skupine, iz postaje Bučevci za načelnika postaje Šmarje-Sap, Kraju

Negovanje kože je enostavno.

Poslušajte se pri tem preizkušene Nivea-creme, ki vsebuje za negovanje kože potrebni Eucerit. Le temu ima zahvaliti svoj čudovito ublažujoč učinek. Rudečica, razpoke, liše in drugi madeži izginejo hitro. Uporabljajte

Nivea-cremo

Jakob, uradnik III. kateg., 1. skupine iz postaje Ormož v Ptuj, Mavčič Filip, uradnik III. kateg., 2. skupine, iz postaje Kranj v Šostanj-Topolšico, Guznar Julij, uradnik III. kateg., 2. skupine iz postaje Radovljica v Ljubljano gor. kol., Schoes Fran, načelnik postaje, uradnik III. kateg., iz postaje Šmarje-Sap v Ljubljano gl. kol., Hladnik Pavel, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Maribor v Savski Marof, Martinčič Fran, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Uršna sela-Toplice v Savo, Marolt Janko, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Rožni dol-Priboje v Otiški vrh, Sirotič Janko, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Rakek v Mursko Soboto, Magunja Josip, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Bubenjari v Rogatec, Rupert Viktor, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz kurilnice Kruševac (direkcija Belgrad) v kurilnico Ljubljana I. gl. kol., Hrvacki Fran, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Otiški vrh v Sv. Jurij, Omahen Fran, uradnik III. kateg., 3. skupine, iz postaje Savski Marof v Ljutomer, Strniša Fran, uradnik III. kat., 3. skupine, iz postaje Sava v Tržič, Černe Ciril, uradnik III. kateg., 4. skupine, iz postaje Jesenice v Čakovec, Benini Karl, uradnik III. kateg., 4. skupine, iz postaje Metlika v Novo mesto, Jenko Ladislav, uradnik III. kateg., 4. skupine, iz postaje St. Janž na Dol. v Velenje, Repe Ivan, uradnik III. kateg., 4. skupine iz postaje Velenje v St. Janž na Dolenskem, Martinčič Alojzija, dnevnika III. kateg., iz postaje Maribor gl. kol. v Ljubljano gl. kol.

Sport

S. K. Jadran. Danes ob 20. uri sestanek vseh nogometašev v Narodni kavarni. Važno radi kondicijskega treninga v zaprtem prostoru.

SPORTNI DOGODKI.

Večina važnih nogometnih dogodkov je priobčena »Slovenec« včeraj. Dodamo: V boju za prvenstvo je v Berlinu zmagnala Hertha proti Tennis Borussia pred 50.000 gledavci 3 : 2. Stanje na Dunaju: Admira 27 točk, Wacker 23, Rapid 20 itd. V Italiji so bile zanimive samo tri tekme: Roma : Internazionale 3 : 0, Alessandria : Genova 4 : 0, Torino : Napoli 1 : 0!

Pripravlja se invazija evropskih kolesarjev v Ameriko.

V nadaljevanju holmenkolskih tekem je izvojeval Grottnusbranten dve zmagi; 17 km je prešmugal v 1 : 11 : 29, in zmagal je v kombiniranem teku. Navzočih je bilo 50.000 gledavcev, med njimi norveški kralj.

Vodstvo sprejemnega odbora pri olimpijskih igrah v Amsterdamu je prevzel moč holandske kraljice Viljemine. — 276 je tekmovalcev, ki so odšli 4. t. m. iz Los Angeles na dolgo pot iz Los Angeles v New York. Okroglo dva meseca bodo hodili. Med znanimi imeni beremo Umek, Pavesi in Artur Newton (Južna Afrika). Pot je dolga ca 5440 km. — Ze več mesecev se polklicno nahaja v New Yorku mladi Nemec K. Lefebvre, izborni tekač. Če mu dopušča čas, trenira; 1000 v n. pr. je pretekel v 2 : 17.6. — Njegov rekaj Boltze je na doma v Nemčiji porabil za 3000 m 8 : 47.6. — Hahn se zmeraj bolj razvija; pred par dnevi smo brali, da je pretekel pol angl. milje v 1 : 51.8, za 0.2 sek. slabše kot je Peltzerjev svetovni rekord; a Hahn je tekel v halli. Peltzer zunaj na prostem po pepelu. Danes pa beremo celo, da je tekel Hahn pol milje v 1 : 51.4, torej za 0.2 sek. boljše kot je Peltzerjev rekord. Pol angleške milje je 804.665 m.

Mariborska porota

PONEVERBA.

Helmut Golob je bil uslužben že od 1923 leta v trgovini Karla Saksida v Mariboru. Opravljal je pisarniška dela, imel pa je tudi čisto opraviti z velikimi svotami denarja. Dne 4. XI. 1927 je imel dvigniti pri Narodni banki večjo svoto. Posvetoval se je dan poprej s svojim prijateljem Karl Harnerjem, kako si prisvojit ta denar. Oba skupno sta napravila načrt. — Golob je šel po denar in sicer 147.725 din. dinarjev. Harner pa ga je čakal pred poslovnim Narodne banke. Nato sta šla v menjalnico, kupila sta 1200 šilingov in se podala v Harnerjevo stanovanje, kjer sta si razdelila denar. Zmenila sta se, da pobegneta v Avstrijo in sicer Golob z avtom, Harner pa z vlakom. Sešla bi se v nekem hotelu v Gradcu. Golob se je res odpravil, Harner pa se ni držal dogovora ter je odšel raiši v Ljubljano. — Udobno življenje pa sta uživala le malo časa. Bila sta obdava kmalu aretirana. Imela sta od poverljivega denarja še 120.044 Din. — Oba obtožena sta dejanje odkrito priznala. Golob je bil obsojen na poldrugo leto, Harner pa na eno leto teže ječe.

POZIG.

Leta 1924 je Adolf Vogrinec zamenjal svoje poslasto v Kamnici s poslasto Maksa Zitnika v Limbušu. V februarju 1925 se je Vogrinec preselil v Limbuš ter otvoril v svoji hiši trgovino z mešanim blagom. Obtoženec je zavarovalnico znatno zvišal in dne 26. sept. 1925. leta mu je požar uničil vse gospodarsko poslopje. Devet dni potem požaru je ožen vpevil gospodarsko poslopje Josipa Janka, kjer je imel Vogrinec naložen voz sena. Zavarovalnica mu je obkraj izplačala zavarovalnico. Ljudje so že po teh dveh požarih sumili, da je Vogrinec sam zažgal, a dokazov ni bilo. Dne 9. okt. 1927. je zopet gorelo pri Vogrincu. Njegov sosed pa je dobil nekaj dni pred tem požarom pismo brez podpisu, da naj povzra zavarovalnico, ker bo v nekaj dneh izbruhnil pri Vogrincu ogenj. Soseda je seveda to razburilo. Šel je pokazat pismo Vogrincu. Po požaru je to zvedelo orožništvo. Dokazalo se je, da je pisava v pismu in Vogrinecovi knjigah od ene in iste osebe. Vogrinec ima najboljša spravevala o obnašanju in tudi med porotno obravnavo je napravil na vse navzoče najboljši vtis. Zato so porotniki soglasno glasovali, da je nedolžen in je bil oproščen. Njegova žena Roza Vogrinec pa je morala med obravnavo oditi v preiskovalni zapor, ker je vztrajala pri tem, da ni pisala usodnega pisma sosedu Harnerju, dasiravno sta mariborski in ljubljanski izvedenec ugotovila, da je pisava v tem pismu popolnoma ista kakor njena.

IŠIAS

in slične reumatično-neuralgične boleti lečitel — Izlečenje v 3 dneh »aiam«eno.

Zdravilišče dr. BONCINA-EINETTI

Trieste, VI Fabio Filzi 23.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

• Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 7. marca: Zaprt.

Četrtek, 8. marca: SESTRICNA IZ VARSAVE.

Red B.

Petek, 9. marca: DANES BOMO TIČI. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 7. marca: ZMAGOVALKA OCEANA. Red A.

Četrtek, 8. marca: CAROBNA PIŠČAL. Red C.

Petek, 9. marca: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Sreda, 7. marca: Zaprt.

Četrtek, 8. marca ob 20. uri: ORLOV. Ab. A. Kuponi.

Petek, 9. marca: Zaprt.

Sobota, 10. marca ob 20. uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Kuponi.

Nedelja, 11. marca ob 15. uri: EVA. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat ob 20. uri: PRI TREH MLADENKAH. Kuponi.

Glasba

Zagrebaški Trio, ki koncertira v Ljubljani v petek dne 9. t. m. v dvorani Filharmonične družbe, je skupina uglednih umetnikov, ki so se iz samega navdušenja in ljubavi do glasbe posvetili komorni muziki — Trio. Člani zagrebškega Tria so: primarius Karol Sancin, ravnatelj Glasbene Matica v Celju, kateremu je v zadnjem času naklonilo srečno naključje izvršne in dragocene gosli, na katere bo igral tudi na petkovem koncertu. Klavirski part je v rokah prof. zagrebške muzičke akademije EL. Marsić, čelo pa igra Rudolf Matz, profesor glasbe in petja na državi gimnaziji v Zagrebu. O tej umetniški trojici piše znani zagrebški kritik g. Lujo Šafranek: Kavič v drugi številki beograjske Muzike dobesedno sledeče: »Edini plus u zagrebačkom muzičkom svijetu ove godine je novo komorno udruženje Zagrebački Trio, koji se je dijelima od Beethovena, Novaka i Smetane lijepo uveo.« Da pričakujemo velik umetniški uspeh tudi

od petkovega koncerta, je samo ob sebi umevno. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Orel

Duhovne vaje za Orel v Domu duhovnih vaj v Ljubljani se vršijo od 10. do 14. marca. Bratje, ali ste se že prijavili? Porabite lepo priložnost za duhovno preno, ki je v postnem času posebno primerna in najlepša priprava za Velikonoč.

Naznanila

Ljubljana.

Prometna zveza priredi v četrtek, dne 8. t. m. ob pol 8. uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, I. nadst., strokovno predavanje o pametnem stroju. Predava g. Spindler Rudolf. Vstop vsakomur prost.

Ruska Matica. V nedeljo, dne 18. marca, se bo v prostorih ruske akademske menze (St. Peterske vojašnice) ob 14. uri, v službu nesklepnosti pa ob 15. uri vrši letni občni zbor.

Plesna vaja Družabnega odseka trgovskih nameščencev se vrši danes zvečer ob 8. v zeleni dvorani hotela Union, radi v četrtek vršnega se koncerta.

Društvo »Treznost« ima danes 7. t. m. ob 18.30 svoj redni sestanek na moškem učiteljskem. Dnevni red: 1. »Naš najbujši sovražnik«, predavanje br. predsednika Horvata; 2. slučajnosti. Vstop je dovoljen poleg članov(tic) tudi vsakemu drugemu.

Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, Sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 9. marca ob 20 uri v lastnem družabnem lokalnu na Kongresnem trgu 1 (2 nadstropje). Predaval bo g. ing. Janko Mačkovec o temi: Razvojne tendence Ljubljane in zveze njene centra z nastajajočim severnim delom. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Predavanje v Radio klubu. V četrtek 8. t. m. ob pol 9 zvečer bo v klubovih prostorih na Velesejmu predaval g. Jakopič o »Ekonomični sestavi in uporabi radio aparatov«. Kdor želi sestaviti dober in poceni prejemni aparat, naj pride k predavanju, vabljeni pa so tudi vsi člani kluba in amaterji.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sreda, 7. marca. Tomaž Akvinski. — Jutri: Janez od Boga.

Novosadska vremenska napoved za 7. marca: V celni državi bo prevladovalo oblačno vreme. Nekoliko vedro bo na Jadranu in v vzhodni Srbiji. V sredini države in v severnih krajih bo ponekod deževalo. Močnih vetrov ne bo. Temperatura se ne bo spremenila. V Vojvodini bo nekoliko mraza.

Dunajska vremenska napoved za 7. marec: Večinoma oblačno in megleno, temperatura malo izpremenjena.

Vreme v Belgradu 6. marca: Oblačno, precej mrzlo, neprijeten oster veter.

ZGODOVINSKI DNEVI.

7. marca: 1715. se je rodil nemški pesnik E. Ch. von Kleist. — 1785. se je rodil v Milanu italijanski pesnik Alessandro Manzoni. — 1911. je umrl italijanski pesnik Antonio Fogazzaro. — 1850. se je rodil predsednik Č. S. R. Tomaž Garrigue Masaryk.

★ **P. n. naročnikom**, ki so v zadnjih dveh tednih prejeli položnice za obnovitev naročnine in poravnavo morebitnega zaostanka, pa se doslej niso še odzvali s plačilom, bomo s prihodnjim torkom ustavili pošiljanje »Slovenca«, ako do tega dne ne prejmemo denarnega nakazila. Kdor se čuti s tem prizadetega, naj v lastno korist takoj nakaže potrebno vsoto.

★ **Evharistični kongres** se bo vršil v Novem Sadu na prvi dan binkoštnih praznikov. Na ta kongres bo prišlo mnogo katoliških cerkvenih dostojanstvenikov, med drugimi administrator za Bačko dr. Budanovič, djakovski škof dr. Akšamovič, belgrajski nadškof dr. Rodič, zagrebški nadškof dr. Bauer in papežev nuncij msgr. Pelleggrinetti.

★ **Ljubljanska oblastna skupščina** je sklicana na zborovanje za sredo dne 14. t. m. Seja se vrši ob 10 dop. v dvorani mestnega magistrata. Na dnevnem redu je poročilo predsedstva. Na tem zasedanju se bo obravnavala uredba o agrarnih operacijah za ljubljansko in

Merkur

št. 2.

vsebuje sledeča žrebanja:

2½% loterijske državne rente za vojno odškodnino od l. 1925. do incl. l. 1928. Drž. razredne loterije III. razred z dne 8. marca.

Ljubljanske srečke iz l. 1879.

Turške srečke.

Srečke italijanskega rdečega križa.

Srbske tobačne srečke (restantna lista amortizacij).

Zadolžnice Hrv. Slav. Zemalj. Hipo-banke. 7% obveznice drž. Hipotekarne banke itd. itd.

Naročnina:

Celoletno 60 Din, polletno 30 Din, četrtletno 15 Din. Vsak naročnik je istočasno zavarovan brezplačno za slučaj smrti vsled nezgode za 10.000 Din. Celoletni naročniki dobe brezplačno eno srečko »Jadranske Straže«.

Naroča se edino pri upravi: »Merkur«, Ljubljana, Kongresni trg št. 9. Čekovni račun št. 11.195.

»Dobro, da je bil zraven razumen človek, sicer bi ostal utopljenec urtev.«

Vsi so me sovražno pogledali: že zopet je tu! Star romar pa si je popravil očala in je vzklíknil: »Gledamo in ne vidimo, slušamo in ne slišimo. Mir nisi videl, nejevernež, da ni mogel tvoj razumen človek nčesar opraviti? Stresal je utopljenca in je bil mrtev. Toda blagoslovil je njegovo delo menih, in človek je takoj oživel.«

»Vendar bi bilo treba izkazati hvaležnost temu gospodu.«

»Saj bo dobil medaljo, ne boj se! Čudež pa je od Boga, ki vzame in povrne življenje. Dajte cesarju, kar je cesarjeva, in Bogu, kar je Božjega!« je glasno odgovoril starec.

Končni udarec je zadal eden izmed napoi pijanih »izleznikov«. Hotel je pokazati, da je izobraženec in se je meni pridružil. »Pustite te bedake, gospod, povsod vidijo čudeže! Pojdva rajši na pivo.«

»Ti pa samo v kozarek gledaš, pa tam tudi vidiš čudeže, je odvrnil moder starec, in vsi so se glasno zasmejali: »Gliha vkup štrih!«

Odšel sem uničen. V daljavi se je prikazal zaželen otok, s katerega so pozvaljani samostanski zvonovi. Pred Marijino sliko so služili zahvalno molitev. Rešen človek je stal objokan sredi. Sicer so vsi imeli solze na očeh.

Kako bi rad stopil med te ljudi, pokleknil pred Marijo podoben in verjel čudežem, o katerih pripoveduje Sokratu podoben starec. Toda stal sem daleč in mislil: »Verujem, o Gospod, pomagaj mi!« Nekdo zadaj je težko vzdihnil. Ozrl sem se in zagledal gospoda z očali: stal je s povešeno glavo in n molil...

Pred nami so rastle iz vode skale, borovci, od solca ozarjeni križi, belo zidovje, v zarji goreča okna. — Hvala Ti, o Gospod!

Stotine rok store križ. Oči in duše hrepenijo po tihem pristanu med nebom in zemljo.

mariborsko oblast. Nadalje se bo obravnavalo več uredb tičočih se ureditve zdravstvene službe v oblastih kakor zlasti službo okrožnih zdravnikov, nadalje bolniško službo, ustanovitve bolniške strežniške šole itd.

★ **Predsednik ljubljanskega odbora** gospod dr. Marko Natlačen je odpotoval sinoči v službenih zadevah v Belgrad.

★ **Veliki župan mariborske oblasti** g. dr. Fran Schaubach je odpotoval službenim potom v Belgrad, kjer ostane osem do deset dni. V njegovi odsotnosti ga zastopa g. dvorni svetnik Leon Starec.

★ **Volitve v madjarskih občinah** razpisane. Veliki župan mariborske oblasti je razpisal volitve v vseh madjarskih občinah Slov. Krajine na cvetno nedeljo, dne 1. aprila. Prebivalstvo madjarskih občin je sprejelo razpis volitev naravnost z navdušenjem, ker sedaj vidi, da ni zapostavljeno za državljani slovanске narodnosti, kakor so mu to skušali vbiti v glavo nekateri hujskači.

★ **Umrli** je pri Sv. Jurju v Slov. goricah Ana Simončič, roj. Masaner. Njeno priljubljenost v življenju je pokazal številno obiskani pogreb.

★ **Sam sebi napovedal smrt**. V Špitaliču pri Konjicah je bil pokopan na kvaterno nedeljo ob obilni udeležbi najstarejši faran, gospod Anton Superger, po domače Bernac v Kraberku, star 90 let. Pred smrtjo na kvaterni petek je zaklical: »Ženske, pridite noter! Umrli bom in bom pokopan vt nedeljo.« Kakor je prerokoval, tako se je zgodilo.

Kdor z metulji prevzeteje
kakor kmet pri litru vina,
pomeni naj, da zadostuje
za kolo le — desetina!

★ V II. stadionski loteriji, katere žrebanje se vrši dne 25. marca t. l.

★ **25letni službeni jubilej** je slavil dne 1. marca t. l. g. Franc Ahačič, strojni mojster pri dr. Karlu baronu Bornu na Puterhofu pri Trzinu. Jubilar je eden tistih redkih delavcev, ki od svoje mladosti in prvega službenega nastopa do danes opravlja vestno in marljivo svojo službo in kaže v svoji stroki pravega mojstra tudi v modernem napredku te stroke. Poleg svoje stroke je tudi prvovrsten radioamater.

★ **»Kovačev študent«**. Spevoigra v treh dejanjih zložil Vinko Vodopivec, založnik Jugoslovanske knjigarna, Cena 32 Din. Ta ljudska opereta polna smeha in zdrave šale je vsled priprostega ljudskega miljeja, ki ga obravnava tako v libretu kot zelo melodiozni glasbi, silno popularna. Zbori samospevi in spremljava so lahki, dasi zanimivi in živahni. Vsled tega priporočamo to humorno spevoigro vsem prosvetnim društvom.

★ **Slovensko zdravniško društvo** v Ljubljani. Dne 3. marca 1928 se je vršil obilni udeležbi in z bogatim dnevnim redom redni občni zbor. Zanimivi poročili sta podala g. asistent dr. I. Hebajn in šefzdravnik dr. I. Zajc. Na nujen predlog predsednika »Zdravniške zbornice«, g. mestnega fizika dr. M. Rusa, se je sklenila ustanovitev pogrebne sklada, ki se pridruži že obstoječemu skladu »Mariborskega zdravniškega društva«. Izvoljen je bil sledeči novi odbor: predsednik primarij dr. Fr. Derganc; odborniki: častni preds. zdravniške zbornice dr. V. Gregorič, oblastni odbornik dr. A. Breclj, ravnatelj bolnice dr. Fr. Dolšak, docent dr. A. Košir, primarij dr. Fr. Mišar, zas. zdr. dr. L. Savnik, asistent dr. B. Blumauer, asist. dr. L. Kramarič, primarij dr. B. Dragaš, asist. dr. P. Pehani. Namestniki: šolski zdravnik dr. Fr. Mis, blag. zdr. dr. I. Janežič, šef-zdravnik OUZD dr. I. Zajc star., sekund. dr. A. Zorc, sekund. dr. S. Grum, zas. zdravnik dr. J. Jakša, asist. dr. V. Guzelj, zobozdr. dr. L. Brenčič, zas. zdravnik dr. J. Arko, asistentka dr. Anča Konvalinka. Discipulsko sodišče: asist. dr. I. Hebajn, blag. zdr. dr. P. Krajec, zobozdr. dr. C. Cirman. Namestniki: zas. zdr. dr. I. Volavšek, zas. zdr. dr. I. Pintar, primarij dr. A. Kunst. Revizorji: sanit. polkovnik dr. R. Jug in zobozdr. dr. A. Praunseis. — V daljšem govoru je razvil novi predsednik g. primarij dr. Fr. Derganc delovni načrt za tekoče leto in pojasnil vzrok, zakaj se zdravniki po vsem svetu tako tesno oklepajo svojih strokovnih organizacij. V splošni socialni krizi je posameznik brez moči in le krepka stanovska organizacija mu nudi efektivno moralno in materialno zaščito. V podrobni analizi je pokazal zlasti dve glavni korenini socialne krize, ekonomsko in duševno bedo. V duševni krizi se nahaja zlasti medicinska znanost, ker so se omajali vsi teoretični temelji znanstvene medicine (prf. dr. A. Bier, H. Much, E. Liek). Skupni in gmotni vzrok vseh kriz je krivi, zmotni svetovni nazor materializma, ki je kakor velika pandemija okužil vse človeštvo. Materializem je dušoduševna bolezen in v borbo proti nji so v prvi vrsti poklicani zdravniki. Čas in razmere, interes javnega zdravstva nalaga zdravnikom težke naloge. Kos jim bo samo energična kolaboracija vseh zdravnikov, starih in mladih,

ki morajo vsi podpirati svoje društvo in z rastjočim zanimanjem posecati njegove prireditve.

★ **K boju med slovenskimi fanti in karabinjerji** smo prejeli iz Zirov še sledeče: Rannjenega Breznica so odpeljali takoj v Gorenjo vas, kjer mu je zdravnik preiskal rano in potegnil iz nje drobce dum-dum kroglice. V pondeljek jutraj so prišli na Breznico italijanski vojaki, 35 mož po številu, s kapitanom, poročnikom in maršalom v družbi fašistov, ki so aretirali in odgnali okrog 20 mož in 5 žensk v Idrijo. Ti ljudje so pri vsem tem nedolžni. Edina njih krivda je, da so Slovenci, da govorijo slovenski jezik, ker ne razumejo italijanske. Ljudje v Zireh in okolici so silno razburjeni in ogorčeni nad tem italijanskim nasiljem.

★ **IV. pehotna podčastniška šola** »Kraljica Marija« v Zagrebu sprejme 1. maja t. l. večje število mladeničev kot kandidate. Na sprejem v to šolo imajo pravico mladeniči od 17. do 21. leta starosti, kateri so dovolj olikani in kateri znajo čitati in pisati. Vsa potrebna pojasnila za sprejem v navedeno šolo dajejo vsa vojaška poveljstva, orožniške postaje in županstva.

★ **Požig**. Dne 27. februarja je v gozdu planinske graščine v Globokem, občina Senovo pri Rajhenburgu, izbruhnil požar, ki je uničil skoro en oral zasajenih dreves. Ogenj se je brzo razširil, vendar pa so ga v kratkem zadušili. Škoda je okoli 8000 Din. Kot požigalca so aretirali nekega M. P. in F. P., ki sta bila oddana v zapore okrajnega sodišča v Sevnici. Dejanje sta baje izvršila iz maščevanja, ker ju gozdni čuvaj omenjene planinske graščine ni sprejel v službo, ker ni dela.

★ **Tatvine**. Ravnateljstvu tovarne za dušik v Rušah pri Mariboru je bilo v teku meseca februarja t. l. več za napolnjenje dušika določenih vreč ukradenih ter trpi tovarna vsled tega škodo okoli 6000 Din. Kot krivca so izsledili neko Ano Klep in tovarniškega delavca Franca Germita, ki sta bila aretirana in oddana okrožnemu sodišču v Mariboru. — Tekom zime je bilo v gozdu hotelirja Ivana Dobray iz Murske Sobotе ukradenih okoli 80 komadov posekanih hlobov v vrednosti 5000 dinarjev. Kot tatove so izsledili neke delavce iz Murske Sobotе in okolice, ki so tatvino deloma tudi priznali.

★ **Cerkveni tatovi**. Kakor se poroča, so neznani storilci vdrl v cerkvi v M. Soboti in v Bogojini in so se lotili nabiralnikov in oltarnih prtov. Dasi je bilo že prej mnogo tatvin, so bile cerkve v miru, kakor pa se vidi, so prišle sedaj tudi one na vrsto.

M. Joss & Löwenstein d. d. Praga

Dobiva se v vsaki boljši
modni trgovini za gospode

★ **Sadno drevje**: pritlikave marelice, črešnje, jabolka, Prunus triloba, lepotično grmičje, divjo trto, vrtnice plezalko, nizke in visokodebelne, nudim za spomladansko saditev. Naprava in negovanje privatnih vrtov. Anton Feraat, trgovski vrtnar in drevesničar, Ljubljana, Ambrožev trg 3.

★ **Opozarjamo trgovce in živinorejce** na današnji oglas »Govedomedike«, jugoslovanske razpošiljalnice preparatov za govedo, konje in prešiče v Mariboru.

★ **Ameriške in druge inozemske zadeve** uredi hitro, dobro in ceno dr. Ivan Černe, gošpodarska pisarna v Ljubljani, Miklošičeva 6.

Rop pošne ambulance

V zvezi z aretacijo izsledenega roparja pošne ambulance na dolenski železnici Ivana Klemenčiča vrši policija intenzivno preiskavo. Klemenčič še nadalje taji vsako krivdo in odločno zanika očitano mu dejanje, vendar pa se bo moral udati, kajti proti njemu govore zelo tehtni in neovržni dokazi, najbolj pa corpora delicti — bankovci z ugotovljeno serijo in številko. Izven vsakega dvoma je že, da je Klemenčič oropal pošno ambulanco v slučaju, katerega je bil prvotno osumljen pošni uslužbenec Franc Bratovž. V kolikor je mogla policija v razmeroma kratkem času ugotoviti, je plačal Klemenčič v jeseni leta 1927. približno za 160.000 Din svojih dolgov, dasi je bil prvotno brez vsakega premoženja. Policijska preiskava gre dalje še za tem, da se Klemenčiču dokaže tudi rop pošnega denarja v znesku 240.000 Din, katerega je bil osumljen Janez Kalan ter, da se ugotovijo Klemenčičevi pajdaši. Kakor čujemo, niso s tem v zvezi izključena prav velika presenečenja. Preiskave radi ropa v slučaju Kalan ne bo prav nič oviralo dejstvo, da v tem slučaju ni bila zabeležena serija in številke bankovcev. Revirni nadzornik, g. Zajdela, čigar osebni uspeh je bila prav za prav izsleditev Klemenčiča in ki vodi vso preiskavo, se je včeraj, v torek, odpeljal v Kočevje v spremstvu enega detektiva, da ugotovi še nekatera važna dejstva v zvezi s Klemenčičevim ropom in da izvrši nekatere aretacije, v kolikor bo to potrebno. Klemenčiča je policija včeraj izročila preiskovalnemu sodišču, ki bo sedaj nadalje vodilo vso preiskavo. Preiskovalnemu sodišču so bili dalje izročeni vsi spisi v tej zadevi in vsi predmeti, ki so bili pri hišni preiskavi pri Klemenčiču zaplenjeni. Akti v Klemenčičevi zadevi tvorijo že prav debel sveženj ter je v njih zbrano že dovolj gradiva za sodno postopanje proti Klemenčiču. Ljubljanska policija namerava zaključiti svoje delo v tej zadevi že v dveh, treh dneh. Če bo delo preiskovalnega sodišča dovolj naglo napredovalo, pride Klemenčič najbrže že pri prihodnji poroti na obtožno klopo.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nocoj imata nočno službo: Ramor na Miklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu

★ **Naročnikom »Časa«** v Ljubljani vljudno naznanjamo, da jih bo te dni obiskal na domu pooblaščenec uprave z začasnim potrdilom; ker se tem potom p. n. naročnikom plačevanje olajša, prosimo, da naročnino izroče dotičnemu pooblaščenču. — Uprava »Časa«.

★ **Promocija**, Dne 8. t. m. bo na univerzi v Gradu promoviran za doktorja splošne medicine Ljubljčan g. Ernst Hammerschmidt.

★ **Za spomenik kralju Petru I.** v Ljubljani je zbrala med svojimi člani sekcija Zveze finančne kontrole v Ljubljani 5300 Din.

★ **Slovesni rekviem** za prof. Ad. Robida bo 8. t. m. ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi.

★ **Matična knjigarna** vljudno obvešča vse posetnike koncertov, da ji je nemogoče rezervirati sedeže za koncerte vzpričo preza-polenosti oboja ter so vse želje glede vstopnic naslavljati na »Koncertno poslovalnico Glasbene matice«. Pri tej priliki obenem opozarja slavno občinstvo na svojo veliko zalogo not za vse instrumente in petje.

★ **Dobre kuharice** in služkinje dobe gospe iz Ljubljane in izven nje vedno na izbiri v zavodu sv. Marte. Če kako rabite, obrnite se na zavod in naznanite pogoje. Naslov: Zavod sv. Marte, poselsko zavetišče, Streliška ulica, Ljubljana.

★ **Ogenj na Frankopanski cesti**. V noči od 5. do 6. t. m. je nastal ob polsedmih zjutraj ogenj v Bizovičarjevi hiši na Frankopanski cesti št. 12 v kuhinji hišne lastnice. Vnel se je tram v zidu nad štedilnikom. Poklicani so bili gasilci, ki so razbili zid in odstranili iz njega goreč tram. Motorna brizgalna, ki so jo imeli gasilci s seboj, ni stopila v akcijo. Gašenje ognja je trajalo tri četrte ure. Škoda ni velika in je krita z zavarovalnino.

★ **Tatvina denarja**. Elektrotehnik Franc Narobe se je v ponedeljek popoldne malo za-

Sveta življenje in vrvenje

Borba med avtomobilom in železnico

V Fordovi domovini postaja avto tako resen tekmelec železnici, da se more govoriti že o boju na življenje in smrt. Ameriške železnice, ki se cenijo na 20 milijard dolarjev, hitro propadajo. Promet pojema, a v zadnjih letih opuščajo in rušijo povprečno po 1000 kilometrov letno. Isto velja o restnih železnicih; samo v državi Massachusetts so opustili do 10.000 km cestnih železnic.

Kakor pada železniški promet, tako se zmagovito dviga avto. Avtomobilna industrija že danes zaposluje milijon ljudi več nego železnice. Danes morejo avtomobili istočasno prepeljati dve tretjini celokupnega prebivalstva združenih držav, ki šteje 110 milijonov duš, s hitrostjo 60 km na uro od ene obale do druge. V kraju Long Beach je 70.000 prebivalcev in 42.000 avtomobilov, tako da pri- deta skoraj dva avtomobila na tri prebivalce. Ni brez podlage izrek nekega ameriškega duhoviteža, češ: »V Ameriki ni nihče doma. Američani živijo večinoma v svojem avtomobilu. Henry Ford ni povzročil samo razpa- danje ameriških železnic, marveč tudi razpa- danje ameriških domov.«

Avto pa ni pripravljen samo za osebni promet, marveč tudi za prevažanje dragoce- nega blaga. Zato teko danes vsopredno z mnogimi programi avtomobilne zveze, ki so tudi finančno dobičkanosnejše. Dočim zna- ša obraba materiala pri železnicah na miljo 2 centa, znaša pri avtomobilnem prometu 1 in pol centa. Razen tega so železnice močno obdavčene, dočim plačujejo avtomobilisti za vzdrževanje cest neznatne prispevke.

Eno prednost pa imajo železnice pred av- tom: večjo varnost. Avto je danes pravi morilec ljudi. Dejstvo je namreč, da so pri želez- nici (približno 100.000 oseb) preizkušeni, vest- ni ljudje, dočim je med 80 milijoni šoferjev mnogo nespretnih in lahkomiselnih ljudi.

Razen tega je treba pomisliti, da bo po- stala sčasoma v avtomobilnem prometu taka gneča, da bo varnost življenja skrajno majh- na in o kaki udobnosti in prijetnosti ne bo mogoče več govoriti. Takrat bodo zopet prišle do veljave železnice, v kolikor seveda ne bo nadomestil i železnice i avtomobilov — zrako- plovi.

Ženske osvajajo svet

Še pred malo leti je veljala sovjetska ru- ska poslanica Kolontajeva kot bela vrana, danes so se pa stvari že zelo izpremenile.

Pred kratkim je avstrijska zvezna skup- ščina prvič zborovala pod ženskim predsed- stvom. Istočasno so poročali listi, da je vlada v Nankingu poverila važno diplomatsko po- slanstvo v evropskih prestolnicah — ženski. Na francoskem deluje kot minister za soci- jalno politiko gospa Sillampää, na Danskem je prosvetni minister gospa Nina Bang. Voj- vodinja Atholl zayzema v angleškem prosvet- nem ministrstvu važno mesto državne pod- tajnice, in to tako uspešno, da jo je oxfordska univerza imenovala za častnega doktorja. Na nizozemskem deluje v zunanjem uradu žena v činu vladnega svetnika. Da ima ameriška država Texas ženskega guvernerja v oseb- ni ge. Ferguzon, je znano.

V Belgiji je cela vrsta mest, kjer zavze- majo ženske v občinski upravi vsa mesta od župana do cestnega pometalca. V Nemčiji je po ministrstvih več žena na vodilnih mestih

(v činu ministerjalnega svetnika). V Nem- čiji imajo že tudi prvega ženskega sodnika in prvega ženskega vikarja. Med 456.000 držav- nimi uradniki in delavci je 69.000 žensk, od tega 12.000 postrežnic, ki čistijo pisarne; v poštini službi je 50.000 žensk, večinoma pri telefonu. V državno službo se po možnosti sprejemajo le neporočene ženske; poročenih je v službi le 276.

Pravda zaradi polžev

Pa ni treba misliti na Višnjo goro in nje- no polževsko pravdo, marveč se taka pravda v Parizu dejansko vrši in odškodninski za- htevek se glasi na čedno vsoto 400.000 fran- kov. Zgodba je sledeča:

Francozi, kakor znano, zelo radi jedo spomladi zalizane polže. Ti polži so precej dragi ali jih včasih tudi ni dobiti — kratko- imalo je res, da si gostilničarji včasih po- magajo na ta način, da polže hišice napol- nijo s telečjimi pljučami, ki imajo menda pri- bližno tak okus kakor polži. Toda Francozi se ne dajo goljufati in gostilničarjem njihovo potvarjanje narodne jedi tako zamerijo, da je v najnovejšem francoskem slovarju pri be- sedi »escargots« — polž dodejana opazka: »Ze pripravljene polži naj se nikoli ne ku- pijo!« — Treba vedeti, da prodajajo v Pa- rizu mnogo pripravljenih: pri mesarju kotle- te, na ulici pečena jabolka, pecivo itd. Polžji kuharji pa imajo celo svojo organizacijo in ta je vložila proti izdajatelju omenjenega slovar- ja tožbo na odškodnino v znesku 400.000 fran- kov. Razen tega naj se cela naklada slovarja uniči. Sodišča te polžje pravde niso prav nič vesela in je zato zelo verjetno, da se bo pro- ces vlekel — po polže.

Preveč zdravnikov

V Nemčiji je bilo pred vojno 34.000 zdrav- nikov, danes jih je 40.000, pri čemer treba upoštevati, da je današnja Nemčija znatno manjša. Zdravniki so v prvi vrsti odvisni od bolniških blagajin, katerih honorarji tvorijo 80 odstotkov dohodkov vseh zdravnikov. Po- vprečno zaslužijo nemški zdravniki po 7 do 8 tisoč mark letno. Zaradi prenapolnjenosti vlada na tisoče novih akademikov ne pripušta k blagajniški praksi. Ženskim zdravnicam se ne godi nič boljše.

Otrok kot puščavnik

Dvanajstletni osiroteli finski deček Eino Kunsela je bil v oskrbi pri farmerju Mc. Kanhann v Ontario. Nekega dne se je deček zbal kazni in ušel v gozdove ob zalivu Gou- lais, kjer je mnogo zverjadi, posebno volkov in medvedov. Tam si je deček napravil dup- lino in si nanosil repe. Ob repi in jagodah je potem živel ob najhujšem mrazu celih 76 dni. Ko so ga našli, je bil popolnoma zdrav.

Živosrebrno jezero

Mehika ima mnogo živega srebra v cino- brovih rudah, sedaj so pa odkrili jezero samo- rodnega živega srebra, ki je pa še jako težko dostopno. Nahaja se na vulkanskem ozemlju visoko v gorah državi Vera Cruz. Njegova površina meri tri akre t. j. 200 kvadratnih metrov in je 3 do 15 metrov globoko. Dno je- zera je jako trdo in gosto, tako da živo srebro ne more pronikati. Jezerska gladina pa je tudi večinoma prekrita z drobnim kamenjem, ki se valj navzdol s sosednjih pobočij. Domne- vajo, da se je vsled vulkanskega delovanja po-

lagoma izločilo vse živo srebro iz rud in se nabralo v dolinici. Ker je kraj sam jako težko dostopen, bodo skušali izvrtati do jezera dolg predor. Čudno je to, da so domačinj Indijanci že skozi mnogo generacij vedeli za to jezero, pa niso o njem preje nikoli govorili, četudi ga sami niso izrabljali.

Izumirajoča naselbina

Leta 1744. je kapitan Cook odkril Novo Kaledonijo, to je v Pacifičnem oceanu izgub- ljen otok, ki je oddaljen od najbližje celine, to je vzhodne avstralske obali 1400 kilome- trov. Nova Kaledonija je bila tako oddaljena in zapuščena, da se ni nobena kolonijalnih vlasti zanjo zanimala in šele leta 1853. jo je zasedla Francija, ki jo je deset let pozneje izpremenila v kazensko kolonijo, katere pre- bivalstvo je v kratkem času naraslo na 12.000 duš, kaznjencev.

Zgodovinsko je postalo ime tega otoka vsled tega, ker je francoska vlada poslala tja udeležence pariške komune iz leta 1871., v kolikor niso našli smrti ob dogodkih samih. Takrat je dospelo tja 4000 francoskih poli- tičnih jetnikov, katerih potomci tvorijo danes svobodno prebivalstvo otoka.

Ze nekaj let sem pušča francoska vlada to veliko »jetnišnico« počasi izumirati. Nekdaj je bila tukaj najgroznejša ječa sveta. Bere- zovski, ki je bil v Parizu streljal na Napo- leona III., in ki je potem ustrelil Aleksandra II., je tukaj zapuščen, oslepel in duševno zme- den umrl. Tudi Bakuninova učenca, Gallo in Cyvoctt, sta tukaj našla svoj konec. Eden od njiju je umrl kmalu po svojem prihodu za tu- berkulozo, drugi pa je živel več desetletij, dokler ni končno tudi njega smrt odšla. Proti koncu svojega življenja je postal mizar, izdelovalec krst.

Disciplina v Novi Kaledoniji je bila stro- ga, življenje trdo; giljotina je neprestano de- lovala. Bil je to isti stroj, pod katerim je padla svoj čas glava Marije Antonijete.

Skesan morilec

V Bornitzu v Prusiji sta dva moška prve dni tekočega meseca umorila 58 letno delav- čovo ženo Fischerjevo. Predno pa je kdo zlo- čin odkril, se je javil neki Roeber pri policiji v Meuselwitzu in povedal, da je s svojim tova- rišem Sironijem umoril Fischerjevo. Zvedela sta bila, da je Fischerjevim poslal neki so- rodnik iz Amerike večjo vsoto denarja. Moril- ca tega denarja nista našla.

Pariz — mednarodno dijaško središče

Pariz postaja vedno bolj privlačna točka in središče visokošolske mladine vseh nara- dov sveta. Neverjetno hitro naraščanje ino- zemskega dijaštva kažejo sledeče številke:

L. 1900. je bilo v Parizu 11.000 vseučilišč- nikov, od tega 1100 inozemcev; l. 1925. je bilo vseh dijakov 22.000, od tega 3200 inozemcev; danes pa je v Parizu 27.000 dijakov, od tega 8000 inozemcev.

Francozi se tega napredka vesele, češ: Francija more v bodoče ostati velika, edina in brez tekmece samo kot kulturno središče sveta. Na noben drug način ne bo mogla uspešno tekmovali z ogromnimi narodi Ame- rike, Velike Britanije, Nemčije, Vzhodne Azije in s Slovani. Pri tem bo francoski narod vršil veliko mirovno delo, saj je gotovo, da bo me- desobno spoznavanje in prisrčno občevanje najboljše mož vseh narodov mnogo pripomo- glo do prijateljskega zaupanja in sporazume- vanja med narodi. Tako piše »Matin« z dne 4. t. m.

Pod vodstvom bivšega naučnega ministra, senatorja Honnora ta se pripravlja sedaj v

Marija Ružička-Stroza,

znamenita hrvatska tragedinja, ki je slavila te dni 60 letnico svojega umetniškega delovanja.

Parizu pravcato dijaško mesto — »quartier Latin« s svojimi nesocialnimi razmerami je obsojen, da izgine iz dijaškega življenja. Novo dijaško središče se uredi na Montsouris-ju.

Kosmetika v zdravniški praksi

Na Dunaju je te dni predavala pariška zdravnica dr. Suzanne Noel o kosmetičnih operacijah ter predvajala tudi odnosne slike. Ko je končala, je nastopil primarij dr. Mosz- kovicz in ostro napadel predavateljico. Očital ji je, da si lasti operacijske metode, ki so jih iznašli in uvedli drugi zdravniki, n. pr. pro- fesor Gersuny. Tudi je očital zdravnici, da nasprotuje njeno predavanje zdravniški sta- novski časti, ker je preračunano kot lov na pacijente. Za zdravnico so se potegnile posla- šalke ter se je končala prireditve zelo viharo.

Nagrobni spomenik — luksuz

V nekem carinskem sporu so vprašali vseučiliškega profesorja na aberdeenski uni- verzit Aleksandra Graya kot strokovnjaka, ali naj se smatrajo nagrobni spomeniki kot raz- košno blago ali ne. Gray je izrekel, da so na- grobni spomeniki na vsak način luksuz, ker stvar, ki jo človek rabi samo enkrat v živ- ljenju, ne more biti drugega kot luksuz.

»Kje sem?«
Strežnica: »V sobi ste 23.«
Pacijent: »V bolnici ali v zaporu?«

Tudi govornik. Volivci vprašajo svojega poslanca: »Kdaj ste pa že kaj govorili v zbor- nici? V časopisih nismo še nikoli našli na- vaše ime med govorniki!« — »Priateljji moji, zdaj vidim, da ne znate še časopisov brati. Ali še niste nikdar opazili med govori pripomb: »Ropot v zbornici! Šum in vpitje!« Takrat sem vedno tudi jaz govoril.«

Kakor se vzame. Mama: »Janko, ti si pa res nepridiprav! Le poglej sosedovega Jakca; še nikoli ni bil tepen! No, kaj praviš k temu?« — Janko vzdihne: »Oh, ko bi imel jaz take starše!«

Sir H. Rider Haggard:

78

Kleopatra, egiptovska kraljica

Ali me boš zavrnil sedaj, ko te je Kleopatra pahnila od sebe, sedaj ko si ubog, osramočen in nimaš niti blazine za svojo glavo? Še vedno sem lepa, še vedno te častim. Dovoli, da zbežim s teboj in se s svojo do groba trajajočo ljubeznijo pokorim za svoje grehe. Ako pa je to preveč zahtevano, od tebe, mi dovoli, da grem samo kot tvoja sestra, tvoja služabnica — tvoja sužnja, da ti bom vendarle gledala v obraz in delila s teboj tvoje nadloge in ti služila. O Harmakis, samo dovoli mi, da grem s teboj in jaz hočem klju- bovati vsemu, prenesti vse in samo smrt naj me loči od tebe. Zakaj v resnici verujem, da me ljubezen, ki me je že pogreznila v tolike globočine in potegnila tebe z menoj, more vedno še povzdigniti do enake višine in tebe z menoj!«

»Ali me hočeš zapeljati v nov greh, ženska? Mar res misliš, Karmion, da bi mogel v luknji, kjer se bom moral skrivati, prenašati dan za dnem tvojo navzočnost, ti gledati v lepi obraz in se vedno spominjati, da so me baš tiste zale ustnice izdale? Tako lahko se ne boš pokorila! Tega-le se zavedam že sedaj: mnogi in hudi naj bodo dnevi tvoje pokore! Morebiti vseeno še napoči tista ura maščevanja in morebiti boš čakala, da boš igrala svojo vlogo zra- ven. Ti moraš še dalje ostati na Kleopatrinem dvoru in ako bom živel in boš ti pri kraljici, hočem od časa do časa najti pot, da ti pošljem sporočila. More- biti zasine dan, ko bom zopet potreboval tvoje po- moči. Sedaj mi pa priseži, da me ne boš v drugič pustila na cedilu, ko pride tisti dan!«

»Prisezam ti, Harmakis, prisezam! Večne muke in pregrozne, da bi se mi sanjale — vse bolj grozne od onih, ki me sedaj mučijo — naj bodo moj delež, ako se ti izneverim in najmanjši stvarici — in najsi čakam vse življenje na tvojo besedo!«

»Dobro, glej, da boš držala svojo prisego — dvakrat ne smemo izdati. Jaz grem, da bom koval svojo usodo, ti pa ostani in kuj svojo. Morebiti se najini ločeni niti zopet snideja, preden bo tkivo stakano. Karmion, ki si me nenaprosena ljubila in ki si gnana po tisti svoji silni ljubezni mene izdala in uničila — srečno!«

Divje me je pogledala v obraz — iztegnila je roke, kakor da bi me hotela objeti, nato pa se je v presilnem obupu vrgla na tla in se valjala po fleh.

Vzel sem vrečo z oblačili in palico in dospel do vrat; ko sem stopal skozi nje, sem se še enkrat ozrl imenitnega človeka, kot je on, in tako velikega po- kami, bolj blede kakor njena bela oblačila, temni lasje so se ji valili nizdol in lepo čelo je bilo skrito v prahu.

Tako sem jo zapustil in moje oči je niso videle prej, dokler ni prišlo in odšlo devet dolgih let.

(S tem se končuje drugi in največji zvitok pa- pirusa.)

Tretja knjiga:

HARMAKISOVO MAŠČEVANJE.

Prvo poglavje.

Harmakis pobegne iz Tarza. — Mornarji ga vržejo v morje. — Njegovo bivanje na otoku Ciper. — Vrnitev v Abutis. — Smrt Amenemheta.

Srečno sem prišel po stopnicah nizdol in stal na dvorišču velike hiše. Ker je manjkalo še dobro uro do zore, se živa duša ni ganila. Veseljaki so se

bili napili, plesalke so se bile naplesale in tišina se je zgrinjala nad mestom. Dospel sem do vrat, kjer me je ustavil častnik, ki je stal zavrt v težek plašč na straži.

»Kdo je?« je rekel Brenov glas.

Trgovca, prosim, gospod; prinesel sem bil neki dvornici kraljice darove iz Aleksandrije in se za- mudil pri njej do te ure; sedaj pa se vracam na ladjó, sem odgovoril s ponarejenim glasom.

»Hm!« je zarežal. »Dvornice kraljice res dolgo zadržujejo svoje goste. Ej, saj je čas gostij. Ampak geslo povej, gospod štacunar! Brez gesla se moraš vrniti in prositi dvornico, da ti še naprej izkaže gostoljubje.«

»Antonij, gospod; pošteno geslo. Ej, veliko sveta sem že prepotoval, ampak nikjer nisem videl tako imenitnega človeka, kot j eon, in tako velikega po- veljnika. In vedi, gospod, mnogo sveta sem videl in mnogo poveljnikov.«

»Dobro; Antonij je geslo! Antonij je po svoje res dober poveljnik — posebno kadar je trezen in ne najde ženskega krila, da bi letal za njim. Služil sem Antoniju — pa tudi zoper njega. Dobro vem, kako je z njim. No, pa sedaj ima posla dovolj.«

Ves ta čas, ko me je zadrževal s tem govor- jenjem, je stopala straža pred vrati sempatja. V tem trenutku pa je odšla nekoliko dalje na desno in pustila vhod prost.

»Srečno. Harmakis! In hitro dalje!« je šepnil Bren, ki je stopil tik k meni in hitro govoril. »Ne obotavljaj se. Ampak spomni se včasih na Brena, ki je tvegaj svoj vrat, da ti je rešil življenje. Zdravstvuj, dečko! Ampak prav rad bi, da bi se skupaj vozila na sever!« Po teh besedah mi je pokazal hrbet in začel tiho živčgati.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Marly, A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. — 24 zvezek: A. Marly, Hanka. Izložko-srbske povesti, 22 Din, vez. 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montemur, 32 Din, vez. 42 Din. — 26 zvezek: Haggard, Otrok burkasto življenje, 14 Din, vez. 22 Din. — 27 zvezek: Haggard, Otrok soluna, 24 Din, vez. 32 Din.

Gospodarstvo

Za družna gospodarska banka

9% dividende napram 8% za 1926.

Kakor smo izvedeli, se bo vršil redni občni zbor Zadržne gospodarske banke v Ljubljani dne 21. marca ob 11. uri dopoldne. Uprava zavoda predlaga za leto 1927 izplačilo 9% dividende napram 8%, za leto 1926. To je edina banka v Sloveniji in menda tudi v celi državi, ki predlaga za 1927 višjo dividendo kakor za 1926. To povišanje dividende je pripisovati nadaljnjemu znatnemu razvoju banke, ki od leta do leta napreduje. Tuja denarna sredstva, naložena pri zavodu, so lani narasla za 83 milijonov dinarjev, kar kaže na zaupanje vlagateljev in poslovnega sveta v zavod, ki uživa popolnoma upravičeno najboljši glas v našem denarstvu.

Naša žetev v letu 1927

Šele sedaj je objavilo kmetijsko ministrstvo definitivne podatke o žetevnem donosu za 1927; niso pa še sestavljeni definitivni podatki za koruzo.

Iz teh podatkov je posneti, da je znašal naš lanski pridelek: oziroma pšenica na 1.771.000 ha 15.015.000 met. stotov, torej na ha 8,5 met. stota, jara na 60.000 ha 581.000 stotov, torej na ha 6,35 met. stota; ječmen oz. na 216.000 ha 1.929.000 stotov, torej na ha 9 stotov, jari na 175.000 ha 1.217.000 stotov, na ha 6,95 stotov; rž ozimna na 174.000 ha 1.507.000 stotov, na ha 7,5 stotov, jara na 35.000 ha 198.000 stotov, na ha 5,7 stotov in oves na 379.000 ha 2.920.000 stotov, na ha 7,7 stota.

V primeri s letom 1926 je bil lanski pridelek znatno manjši: tako pri pšenici za 20,8 odstotka, pri rži za 20,6%, pri ječmenu za 23,8% in pri ovsu za 18,4%. Najbolj občutno je torej nazadovala letina ječmena, v najmanjši meri pa pri ovsu.

V primeri s povprečjem 7 let: 1920—1926 je znašal pridelek:

	pšenica	
1920—1926	1.606.000 ha 15.819.000 st. 10,2 na ha	
1927	1.851.000 ha 15.396.000 st. 8,4 na ha	
	ječmen	
1920—1926	367.000 ha 2.989.000 st. 7,3 na ha	
1927	391.000 ha 3.146.000 st. 8,1 na ha	
	rž	
1920—1926	196.000 ha 1.511.000 st. 8,1 na ha	
1927	209.000 ha 1.505.000 st. 7,2 na ha	
	oves	
1920—1926	379.000 ha 3.129.000 st. 8,2 na ha	
1927	379.000 ha 2.920.000 st. 7,7 na ha	

Produkcija papirja v letu 1927

Papirna industrija je ena najstarejših panog naše industrije. Tako izdelujejo. Večje papir je od leta 1843. Pred vojno smo imeli v Sloveniji 4 tovarne za papir, danes jih je 6, ki tvorijo važen del naše industrije, ki se udeležuje tudi v izvozu. Skupno zaposluje papirna in kartonažna industrija v Sloveniji ca 1550 delavcev; 11.500 k. s.

Kapaciteta produkcije papirja v Sloveniji znaša ca 18.550 ton in se deloma zaradi gospodarskih razmer, deloma zaradi motenj v obratu, deloma zaradi nizkega stanja vode, ker imajo skoro vse tovarne na razpolago vodne sile, ni mogla popolnoma izrabiti.

Produkcija vseh 6 tovarnih je znašala:

1925	1926	1927
15.683 ton	15.734 ton	16.030 ton

V letu 1927. je torej produkcija narasla za 16 odstotkov. Pri tem je treba upoštevati, kakor smo že omenili pri poročilu o produkciji največjega podjetja te stroke: Združenih papirnic Večve, Goričane in Medvode (12. febr.), da so cene papirja lani nazadovale; letos je tendenca na tržišču papirja čvrstješa in je računati z boljšo zaposlenostjo in večjo rentabilno kakor za 1927.

Tudi se je v večini podjetij lani zvišala produkcija lepenke.

—o—

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini Stanka Glavača, trgovca v Ljubljani, Celovška cesta 85; konk. komisar: Josip Jansa; upr. masa dr. Ivan Tavčar; prijavitelj do 14. aprila; prvi zbor upnikov 17. marca, ugotov. narok 28. aprila.

Narok za nadaljevanje ugotovitve prijaviteljev terjatev trdke Metra d. d. se vrši 9. t. m. ob 9.

Občni zbori: Trgovska industrijska d. d. »Merkur« 21. marca ob 15. (bilanca 1927; volitev 8. upr. in nadz. svetnikov); Združene opekarne, d. d. v Ljubljani 22. marca ob 11 v prostorih Jadr. podunavske banke (bilanca 1927, valorizacija, dop. volitev, upr. in nadz. sveta).

Permanenta razstava pohištva na Ljubljanskem velesejmu. Mizarstva obrt je v Sloveniji zelo razvita. Po deželi imamo veliko število mizarjev, ki se odlikujejo z dobrim in preciznim delom, ki pa nimajo prilike stopiti v stike s konzumenti mest in južnejših pokrajin naše države. Manjkajo jim pač izložbena okna, skladišča in poslovni lokali v mestu, zlasti v Ljubljani. Zato se je na iniciativno raznih faktorjev odločila uprava Ljubljanskega velesejma, prirediti prilikom letošnje velesejske prireditve specialno razstavo pohištva, ki pa bi tudi po končanem velesejmu ostala na sejmistiškem kot permanentna razstava. Tu bo imel vsak mizar priložnost stalno razstaviti svoje izdelke, velesejska uprava pa bo po svojih močeh zainteresirala konzumente za nakup. Podrobne podatke in pogoje, ki so zelo ugodni, daje vsakomur radevolje uprava velesejma v Ljubljani.

Gostilniška, kavarniška in hotelska razstava na Ljubljanskem velesejmu. Ta razstava se bo priredila v okvirju letošnjega velesejma od 2.—11. julija. Obsegala bo vse potrebščine industrijskega in obrtnega izvora, ki jih potrebujejo naši gostilničarji, hotelirji in kavarnarji za izboljšanje svojih starih ali ustanovitve novih objektov. Te razstavi pa bo priložena tudi tujsko-prometna razstava, ki bo služila številnim obiskovalcem velesejma v orientacijo in izbiro bodočega letovišča. Vaako posamezno letoviščeško podjetje (hotel, pension ali tudi letoviščeški kraj skupno) dobi svoj poseben oddelek, kjer razstavi propagandni material, prospekte, fotografije, slike, modele itd. — Važna pa je ta razstava tudi za naše hotele v mestih in je njih udeležba vsakomur zelo priporočljiva. Pripravljeni smo, da se bo s to razstavo znatno dvignila gostilniška in hotelska

obrt, pa tudi tujski promet. Specialne informacije in razstavne pogoje daje vsakomur radevolje uprava Ljubljanskega velesejma v Ljubljani. Opozorjamo pa vse zainteresirane, da se prijavni termin skoro zaključuje.

Dobave. Ravn. drž. rud. podjetij v Sarajevu sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave cevi (Bohrrohre). — Drž. rudnik v Zabukovci pri Celju sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 140 m³ jamskega lesa. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg krumpirja; do 17. t. m. pa glede dobave 1000 kg ploščatega železa. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 15. t. m. pri Upravi delavnice III. arm. obl. v Skoplju glede dobave sodov. — Dne 26. t. m. pri Intendaturi Komande Boke Kotorske v Ercegnovi glede dobave drv za kurjavo; pri Gradbeni upravi v Titovu glede dobave 300.000 komadov opeke, 150 ton negašenega apna, 400 ton portland-cementa in cementnih plošč; pri polic. nam. za Bosno in Hercegovino v Sarajevu glede dobave 4000 m platna za letne uniforme; pri nam. drž. železnice v Zagrebu glede dobave sesalk. Natančnejši podatki v Zbornici za TOL.

Borza

6. marca 1928.

DENAR.

Med deviznimi kurzi je danes zaznamovati dvig Berlina od 1358,75 na 1360 zaradi uvrstitve v Curihi od 124,11 na 124,20. Na drugi strani pa je lira danes oslabilila v Curihi od 27,43 na 27,415. Privatne ponudbe je bilo dosli v devizah Trst in Pariz, brez kupcev. Tudi Newyork se ne da plasirati, ker ne konvenira. Dunaj se je nadalje uvrstil od 801,35 na 801,68. Promet je bil srednji in vse blago je dala Narodna banka (v Parizu in Trstu vključno znotraj količinam blaga ni prišlo do zaključka). Nadalje je notiralo blago Narodne banke v devizah: Budimpešta 995.— ter Bruselj 793.—.

Devizni težaji na ljubljanski borzi

6. marca 1928.

	povpr.	pon.	sr.	sr. 5. III.
Amsterdam	—	2289.—	—	—
Berlin	1358,50	1361,50	1360.—	1358,75
Curih	1096,50	1096,50	1095.—	1095.—
Dunaj	800,18	803,18	801,68	801,35
London	277,15	277,95	277,55	277,53
Newyork	—	56,86	—	—
Pariz	—	223,84	—	—
Praga	—	169.—	168,60	168,60
Trst	—	300,37	—	300,45

Zagreb. Amsterdam 2286—2292, Berlin 1358,50—1361,50, Curih 1096,50—1096,50, Dunaj 800,18—803,18, London 277,15—277,95, Newyork 56,76—56,96, Pariz 222,72—224,72, Praga 168,20—169, Trst 299,205—301,205.

Belgrad. Berlin 1351,5—1356,5, Budimpešta 993,5—996,5, Curih 1093,5—1096,5, Dunaj 800,18—803,18, London 277,15—277,95, Newyork 56,75—56,95, Pariz 222,84—224,84, Praga 168,20—169, Trst 299,95—301,35.

Curih. Belgrad, 9.135, Berlin 124,20, Budimpešta 90,80, Bukarešt 3,19, Dunaj 73,20, London 25,345, Newyork 519,40, Pariz 20,435, Praga 15,3925, Trst 27,415, Solija 3,75, Varšava 58,80, Madrid 87,675.

Trst. Belgrad 33,33—33,37, Curih 369—365, Dunaj 267, London 92,44—92,48, Newyork 18,99—18,94, Pariz 74,30—74,40.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,49875, Kodanj 190,30, London 34,65625, Milan 37,51, Newyork 710,25, Pariz 27,94, Varšava 79,65. — Valute: dolarji 708,50, lira 37,26, dinar 12,39, češkoslovaška krona 21,03.

Praga. Devize: Lira 178,50, Belgrad 59,35, Pariz 132,75, London 164,70, Newyork 33,745, Dinar: Newyork 176, Berlin 7,37, London 277,50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Tendence za državne papirje je bila danes v Zagrebu čvrstješa: vojna škoda je ponovno narasla od 447—449 na 450 kakor tudi za termine. Med bančnimi papirji ni izprememb. Med industrijskimi papirji so danes popustile delnice Slavonije od 14 na 13—13,50.

Ljubljana. Celjska 184 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prastrediona 890 den., Kred. zavod 155 den., Večve 135 den., Kranj. ind. 320 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 90,50—91, agrari 58, vojna odškodnina 450, marec 452, april 455—456, dec. 477,50—482,50, Hipo 65, Jugo 96,25—96,50, Prastrediona 880—885, Ljublj. kreditna 135, Sejerana 530—540, Drava 520 den., Slavonija 13—13,50, Trbovlje 510—525, Večve 140.

Belgrad. Narodna banka 6100, vojna odškodnina 447, 448 (1400), ult. marec 452, 451,50 (1150), ult. junij 460, 468 (1700), Izvozna banka 1120, Brodarsko društvo 510, Belgrajska zadruga 5500, 7% invest. posoj. 91,25—92 (80.000), agrari 57—58.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 79, Hipo 7,90, Alpine 41,90, Leykam 10,40, Trbovlje 64,30, Kranjska industr. 41.

Trst. Adria 207,50, Assicurazioni Generali 6565, Cosulich 204, Riunione adriatica A 2725, Riunione adriatica B 2812, Split cement 253, Trž. Lloyd 678.

BLAGO.

Ljubljana. Les: deske smreka-jelka 24 mm IIIa fko vag. po 440; deske smreka-jelka 48 mm IIIa fko vag. meja 2 vag. po 445; buk. plohi parj, ostrorobi par. oželj. I. II. od 27—100 mm fko vag. meja 2 vag. po 1000; zalj 8 vag. Tendence čvrstješa.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78-79 kg 2% baška 392,50—395, slav. 390—392, moka 0 g vag. bl., plač. po prejemu, fko Ljubljana 530—535, oves baški zdrav rešetan 300, koruza času primer. no suha prompt kval. gr. 292,50—295, marc 297,50—300, april 302,50—305, maj pop. suha 307,50—310, činkvantin 305—312,50; zaklj. —. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. 335—340, gor. ban. 330—335, srem. 335—340; rž, ječmen, oves: neizpremen.; koruza: bč. 245—250, 3—4 255—260, 4—5 257,50—262,50, bela 255—260, ban. 245—250, par. Vršac 247,50—252,50, srem 245—250, par. Indija 247,50—252,50, 3—4 255—260; moka: neizpremen.; otrobi: neizpremen.; tendence slaba; promet 2 vag. pšenice, 42 vag. koruze, 1 vag. ječmena, 2 vag. ovs, 2 vag. moke.

Budimpešta (terminalska borza). 6. marca. Tendence čvrsta. Pšenica: marec 31,94 32,16, zaklj. 32,10—32,12, maj 32,98, 33,10, zaklj. 33,04—33,06, okt. 30,56, 30,70, zaklj. 30,66—30,68; rž: marec 31,50, 31,50, zaklj. 31,70—31,74, maj 31,96, 31,70, zaklj. 31,60—31,64, okt. 25,96, 26,18, zaklj. 26,12—26,14; koruza: maj 26,86, 26,90, zaklj. 26,88—26,90, julij 27,28, 27,30.

Za duha in srce

Koncert bolgarske narodne pesmi v Ljubljani

(8. t. m. v dvorani »Uniona« ob 8 zvečer.)

Narodnih pesmi iz Bolgarije v Ljubljani še nismo čuli in prav razveseljivo je, da je prišlo do tega koncerta.

Bolgarska narodna pesem je posebno zanimiva v ritmičnem oziru. Poslučuje se v veliki večini neravnih taktovih vrst od $\frac{3}{16}$ do $\frac{11}{16}$ itd. Melodično imajo tuintam arhaične elemente, kar dela pesmi še zanimivejše. Po značaju so pesmi živahne, junaške in lirčne, vendar se ta lirika povsem razlikuje od lirike v slovenski narodni pesmi. Kakor nekatere srbske, posebno one iz Makedonije, tako imajo tudi bolgarske pesmi na sebi nekaj orientalskega. Vendar pa ta element ne prevladuje, nego je postranski.

S harmonizacijo bolgarskih narodnih pesmi so se bavili komponisti D. Hristov, St. Mihajlovski, Al. Krstev, M. Todorov, Grustin itd. Od teh največ D. Hristov, v modernejšem smislu M. Todorov. G. Georgija Gospodinova, ki bo pesmi pel, spremlja na klavirju dirigent Anton Balatka.

Pred koncertom predava g. Vanja Gospodinova o temi »Bolgarska žena ter pomen in naloge slovanske žene«.

Dolžnost našega za umetnost tako vnetega občinstva je, da ta koncert v najobilnejšem številu poseti in tako s svoje strani pripomore do poglobljenja prijateljskih stikov z bolgarskim narodom, da se uresniči ideal vzajemnosti vsega jugoslovanstva.

Čas

(Nova katoliška renesansa — Dunajska šola.)

Znanstvena revija Leonove družbe pri naša v svojem 3. zvezku dve razpravi, obe iz peresa dr. Aleša Ušeničnika, ki posega v

dva pereča problema, ki močno razgibujeta tudi slovenske katolike. V članku »Nova renesansa« ugotavlja A. U., da verski prepored med katoliki more govoriti o novih vrednotah in virih življenja le v tem smislu, da se ne izpreminja večnostno bistvo katoliške religije. Čuvati se je modernizma, ki smatra vse objektivno v religiji samo kot objektivacije naših religioznih čustev. Objekti religije so izven nas in od nas neodvisni. Pač pa se spoznanje objektivnih resnic lahko širi, bistri in pogloblja. A. U. nato precizira zakone notranjega razvoja in napredka katoliške religioznosti, ki se reducirajo na to, da je ta napredek mogoč le v zvezi z objektivno religijo. Potem ko avtor zavira zmoto o nekakem konkretnem pojmu o Bogu po neposrednem dotiku, označi program prave katoliške verske renesance: »Evharistično življenje, katoliška akcija, delo za edinstvo Cerkve in misijone, delo za kraljestvo Kristusa-kralja«. — V članku »Nova krščansko-socialna struja« pa poroča A. U. o takozvani dunajski šoli (dr. Lugmayer in dr.), ki propagira odločno iniciativno katoličanstvo v socialnem vprašanju ter je pri svojih trditvah nalezela na kritiko nekaterih moralnih teologov in sociologov, v prvi vrsti P. Biederlacka. Dr. Aleš Ušeničnik ločuje z njemu lastno točnostjo, združeno s širokim pogledom, kaj ima prava ena in druga stran. »Dasi ni mogoče Lugmayerju v vsem pritegniti, se vendar socialne zahteve, ki jih postavlja, ne zde neupravičene, (kakor meni deloma P. Biederlack); niso postulat stroge pravice, a so upravičene aspiracije delovnega ljudstva. Zdi se celo, da bi mogli iti v nečem celo preko Lugmayerja« (ki meni, da je zadržna socializacija nemogoča, dočim jo A. U. smatra za mogočo). — Omeniti je še dr. Fr. Čibeja »Temeljna vprašanja sociologije religije« in druge manjše zanimive sestavke kulturnopreglednega značaja.

Goethe v češčini. Čehi pripravljajo velikopotezno zasnovan prevod Goetheja, ki bo izšel v 16 zvezkih pri založbi F. Borovy v Pragi. Izdajatelj in glavni prevajalec je prof. Otokar Fischer. Dosedaj so izšli trije zvezki. — Pri nas pa leži Debečev prevod Danteja v množici letnikov Doma in sveta kot mrtev kapital. Čas bi bil misliti na to, da ga čimprej dobimo — seveda celotnega — v dostojni knjižni izdaji. Morda je danes za tako nalogo še najbolj poklicana in sposobna Mohorjeva družba. Pripravljeni smo namreč, da bi se subskripcija skoraj gotovo obnesla.

Franz Werfel, religiozen pesnik, odlikovan

Dvoje državnih nagrad za literaturo in glasbo je češkoslovaško prosvetno ministrstvo naknadno podelilo dvema Nemcem, in sicer za dela, ki so nastala v razdobju od 28. oktobra 1918 do 31. julija 1927. Odlikovana sta bila pesnik, romanopisec in dramatik Franz Werfel (za dela »Verdi, Roman der Oper«

»Bockgesang« in »Juares und Maximilian«) ter komponist Fidelio Finke (za simfonično pesnitev »Pan«, za cikel orkestralnih pesmi »Pomlad« in en klavirski trio). — Franz Werfel (rojen l. 1890. v Pragi) je eden najizrazitejših in najmočnejših glasnikov sodobnega duhovnega stremjenja v nemški literaturi. Smer, ki jo je začrtal že R. M. Rilke, je on ekspresionistično še dalje razvil in poglobil. Njegovo delo preveva sugestivno metafizično občutje. Zanj kot interpreta sodobne generacije je predvsem znatno religiozno teženje, ki je dobilo nekaj sintetični izraz v njegovi dram »Pavel med Judic. Nekaj njegovih del je prevedenih že v več jezikov, pozornost vzbuja zlasti med Francozi. Pred kratkim je izšel pri Pavlu Zsolnay na Dunaju izbor njegovih pesmi.

Nov nemški Homer. Pesnik Albrecht Schaffner je s svojim prevodom Odiseje (Die Odyssee Homers. Berlin, Horen-Verlag, 586 str.) radikalno prelomil s tradicijo Vossovega »prevoda«. Najbolj drzno prevajalčev dejanje obstoji v tem, da je do sedaj nedotakljivi heksameter zamenjal s peterostopičnim trohejem, vendar pa se strogo drži teksta. Njegov glavni namen je bil, podati v prevodu občutje arhaičnosti in primitivnosti, kar se mu je nedvomno posrečilo. Prevod torej pomeni poizkus subjektivne interpretacije Homerjevega sveta v takorekoč novi stvaritvi. Na ta način je Schaffner približal Homerja moderno čustvujočemu človeku. Njegov prevod je bil deležen močnega odobravanja, naletel pa je tudi na oster odpor. Posebno klasični filologi se bodo s njim težko sprijaznili.

Koncert A. Trosta, Orkestr. društva in Gl. Matice

Dne 5. t. m. je bil v Unionu koncert Orkestralnega društva in Gl. Matice. Na sporedu je bila v spomin Schubertovega jubileja njegova italijanska uvertura, dalje dva stavka iz Stravinskovega Zar-plice štirje stavki iz Janačkove godalne suite ter Rahmaninova koncert C-mol za klavir in orkester, v katerem je klavirski part igral naš prosluli umetnik prof. A. Trost. Orkester je vodil z večjo roko prof. E. Adamič. Matica je pela tri Gallusove a-capella zборе: Musica noster amor, Laus et terrenis gloria in Ave Maria pod vodstvom direktorja kons. M. Hubada.

Koristni novosti sta bili Janaček in Rahmaninov, dočim smo Zar-plico že čuli in Schubert ni napravil posebnega efekta. G. Adamič je kompletiral za Rahmaninova svoj orkester, ki je bil izbornou uvečan in v dobri formi, še s 15 godbeniki Dravske divizije, ki so se lepo odlikovali v pihalnih parti, tudi solistično. G. Trost — o njem bi bila vsaka pohvala odveč — je isti mojster, kakor smo ga že izdavnica cenili; škoda da ne nastopi samostojno, toda nemara so ga slabe skušnje prejšnjih let odvrmile od samostojnega koncerta. Ta koncert je pokazal mojstra v najsvetlejši luči! G. Adamič se je za Janačka, Rahmaninova in Stravinskovega izredno potrudil in dosegel uspeh.

Matica je s precejšnjim umevanjem prednašala Gallusa: vokalizacija, artikulacija, linearizem — vse je lepo izpeljal g. Hubad. Lepo, da se propagira Gallus, se lepe, da se izvaja danes, ko nam je treba polifonih zgledov, vendar se ni mogoče v vsem strinjati s Hubadovo priredbo originala in to v harmoničnem in melodičnem smislu.

Koncert je lepo uspel in bil številno obiskan; dvorana je bila polna. Drugi časi so zaveli: žal, danes je treba mešati, zakaj svet ni več tako vnet, da bi napolnil vsak samo pevski ali samo klavirski koncert. Škoda, sicer bi bili to lahko trije koncerti!

Gostovanje Burghtheatra (ga. Marijski, gg. Marr in Huber) v Schönherreji Vražji ženski (Weibsteufel) je sredi prav lepo uspelo. Operne gledališče je obiskalo najboljšo ljubljansko občinstvo in s tem pokazalo, da zna ceniti stare tradicije dunajskega Burghtheatra. Vsa trojica se je odlikovala z ubrano, docela izravnano igro in žela zanj velike odobravanje med dejanji in zlasti koncem igre. Po dolgotrajnih ovacijah je spregovoril v imenu tovarišev g. Marr in se zahvalil Ljubljani za lep sprejem, priznanje in ljubezen, kar vsak igralec potrebuje, da sploh more delati; obljubil je, da sporoči dunajskim tovarišem, da Ljubljana zna ceniti umetnost. Igralci so dobili več vencev in šopkov s trakovi v slovenskih narodnih in državnih barvah. Strokovno poročilo o večeru priobčimo jutri.